

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «Економіка»

Форма навчання: очна (денна)

очна (денна), заочна, дистанційна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему Роль золота як світових грошей

(назва теми)

здобувачки Мартинової Вікторії Ярославівни

(ПІБ, підпис)

Наукова керівниця: кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу Олефіренко Вікторія Володимирівна

(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувачка кафедри:

(підпис)

Київ 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет Міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**

**«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
05 Соціальні та поведінкові науки
051 «Економіка»**

ПОГОДЖЕНО

Керівниця проектної групи (гарант) освітньо-
професійної програми

«Міжнародна економіка»

_____ Столярчук Я.М.

(підпис)

« _____ » _____ 20 ____ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри міжнародної торгівлі і
маркетингу

_____ Циганкова Т.М.

(підпис)

« _____ » _____ 20 ____ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Здобувачці вищої освіти _____ Мартиновій Вікторії Ярославівні
(прізвище, ім'я, по батькові)

Очної (денної) _____ форми навчання
очної (денної), заочної, дистанційної

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему: « Роль золота як світових грошей »

Тему затверджено наказом ректора Університету від « 14 лютого » 2023 р. № 293-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах:

Journal of Economic History, Journal of International Money and Finance, World Gold Council,
Савчук Н. Ринок золота: сучасний стан і перспективи розвитку, Доскочинська Л. С. -
наукові роботи.

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні основи функціонування золота як світових грошей
(назва розділу)	
Розділ 2	Практичний досвід використання золота як світових грошей
(назва розділу)	
Об'єкт дослідження:	Еволюція світової валютної системи
Предмет дослідження:	Роль золота як світових грошей
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Вивчити теоретичні основи функціонування золота як світових грошей, дослідити світову практику використання золота в золотовалютних резервах країн та визначити перспективи функціонування золота як світових грошей

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1

Визначити поняття світових грошей та вплив грошей на суспільство. Аналіз етапів історичного розвитку золота як засобу обміну та зберігання вартості. Дослідження ролі золота в системах грошей, таких як золотий стандарт та Бреттон-вудська система. Економічна роль золота в міжнародній торгівлі, інвестиціях та резервних активах центральних банків. Вивчення функцій золота як засобу обміну, зберігання вартості та міри вартості.

У розділі 2

Використання золота як складової частини золотовалютних резервів центральних банків багатьох країн світу. Аналіз політики Національного банку України стосовно золотовалютних резервів та використання золота як світових грошей. Шляхи вирішення проблем використання золота як світових грошей.

Завдання підготувала **Мартінова В. Я.**

Наукова керівниця **Олефіренко В.В.**

(підпис)	(ініціали, прізвище)
« »	20 р.

Завдання одержала здобувачка **Мартінова В. Я.**

	
(підпис)	(ініціали, прізвище)
« »	20 р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 65 сторінок, 18 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел з 33 найменувань, 5 додатків.

РОЛЬ ЗОЛОТА ЯК СВІТОВИХ ГРОШЕЙ

(назва кваліфікаційної бакалаврської роботи)

Об'єктом дослідження виступає еволюція світової валютної системи.

Предметом дослідження є роль золота як світових грошей.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи полягає в вивченні теоретичних основ функціонування золота як світових грошей, дослідження світової практики використання золота в золотовалютних резервах країн та визначення перспективи функціонування золота як світових грошей.

Завданнями роботи є:

- Вивчити теоретичні основи функціонування золота як світових грошей;
- Дослідити економічну роль та функції золота.
- Проаналізувати практичний досвід використання золота як світових грошей;
- Дослідити роль золота у валютній системі України;
- Вивчити зарубіжну практику використання золота у золотовалютних резервах країн.
- Визначити перспективи функціонування золота як світових грошей.

Період виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи – лютий - червень 2023р.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2023р.

Рік захисту роботи 2023р.

Ключові слова: роль золота, світові гроші, золотовалютні резерви, засіб збереження вартості, золотий стандарт, валюта.

В і д г у к
на кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача(ки) факультету Міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»
Форма навчання денна

Мартинової В.Я.

На тему «Роль золота як світових грошей»

1. Актуальність теми: Кваліфікаційна бакалаврська робота є змістовним і комплексним науковим дослідженням, яке присвячено актуальній темі. У 2022 році попит на золото з боку центральних банків держав світу був найвищим за останні півстоліття через геополітичний фон, спричинений війною в Україні та недовірою глобальних гравців один до одного. Тому наразі золото залишається досить надійним резервним активом центральних банків провідних країн світу.
2. Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи: Студентка дослідила економічну роль та функції золота, проаналізувала зарубіжну практику використання золота у золотовалютних резервах країн.
3. Наявність самостійних розробок автора: У роботі дослідила роль золота у валютній системі України та перспективи функціонування золота як світових грошей.
4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій. Результати дослідження мають теоретичну значущість, що полягає в дослідженні ролі золота у валютній системі.
5. Наявність недоліків: в роботі є незначні недоліки редакційного характеру, що суттєво не впливають на якість дослідження.
6. Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: робота допущена до захисту перед ЕК та заслуговує позитивної оцінки.

Науковий керівник

к.е.н., доцент кафедри
міжнародної торгівлі і
маркетингу

Олефіренко В.В.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗОЛОТА ЯК СВІТОВИХ ГРОШЕЙ	7
1.1. Сутність світових грошей	7
1.2. Еволюція золота як світових грошей	15
1.3. Економічна роль та функції золота	24
РОЗДІЛ 2 ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЗОЛОТА ЯК СВІТОВИХ ГРОШЕЙ	33
2.1. Зарубіжна практика використання золота у золотовалютних резервах країн.....	33
2.2. Роль золота у валютній системі України.....	45
2.3. Перспективи функціонування золота як світових грошей.....	53
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	

ВСТУП

В умовах нестабільності та невизначеності на світових валютних, фондових і товарних ринках, дезінтеграції економічних відносин і потоків капіталу під час фінансових криз, підвищення рівня ризику для інвестиційних фондів в окремих країнах і регіонах по всьому світу роль золота як інвестиційного ресурсу об'єктів і засобів збереження цінностей зумовлена необхідністю компенсувати наростання інфляційного процесу та підвищення волатильності ринкової ситуації.

Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми обґрунтовують актуальність і доцільність кваліфікаційної бакалаврської роботи для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва, особливо акцентуючи увагу на її актуальності для України. Золото, як загальна міра вартості та засіб міжнародних покупок, було основним рушієм розвитку фінансового сектору економіки, фондових бірж і банківської справи, зберігаючи незмінною свою основну місію – протидію інфляції та сприяння збереженню тривалого - строкова купівельна спроможність валюти.

Хоча в процесі демонетизації золото за природою свого походження та розвитку офіційно перейшло з категорії валюти в категорію фінансових активів і водночас стало товаром для торгівлі цінними паперами, але на практиці воно все ще зберігає свій справедливий статус та має величезний економічний потенціал з точки зору потужного впливу на функціонування сучасної грошової системи.

Останні дослідження та публікації показують, що роль золота як світових грошей продовжує бути предметом активних дискусій у фінансовому світі. Деякі автори підтримують ідею повернення до золотого стандарту як найкращого способу стабілізації світової економіки, тоді як інші заперечують цю ідею і пропонують інші рішення.

Одне з недавніх наукових досліджень, що розглядає питання про роль золота як світових грошей, було опубліковано у журналі "Journal of Economic History" у 2021 році авторами Нейлом Уоллесом та Пітером Ямпольскі. У своїй статті "Золотий стандарт, розвиток світової торгівлі та глобальна інтеграція, 1870-1913 рр." вони досліджують історію золотого стандарту та його роль у сприянні зростанню світової торгівлі в кінці 19-го та на початку 20-го століття.

Інше наукове дослідження, яке було опубліковано у журналі "Journal of International Money and Finance" у 2022 році автором Йоханом Гравелейсом, досліджує питання про те, чому золотий стандарт був покинутий після Першої світової війни та чи є його повернення реальним варіантом для сучасної економіки.

Обидва дослідження висвітлюють важливі аспекти ролі золота як світових грошей та допомагають зрозуміти, як воно може бути використано для стабілізації світової економіки.

Мета дослідження: вивчити теоретичні основи функціонування золота як світових грошей, дослідити світову практику використання золота в золотовалютних резервах країн та визначити перспективи функціонування золота як світових грошей.

Завдання дослідження:

- Вивчити теоретичні основи функціонування золота як світових грошей;
- Дослідити економічну роль та функції золота;
- Проаналізувати практичний досвід використання золота як світових грошей;
- Дослідити роль золота у валютній системі України;
- Вивчити зарубіжну практику використання золота у золотовалютних резервах країн.

– Визначити перспективи функціонування золота як світових грошей.

Об'єкт дослідження: еволюція світової валютної системи.

Предмет дослідження: роль золота як світових грошей.

Для досягнення мети та завдань дослідження використано такі методи: теоретичну та методологічну основу дипломного дослідження становлять сучасні теоретичні розробки вітчизняних і зарубіжних учених з проблем дослідження ролі золота; системний аналіз, деталізації, групування та узагальнення.

Теоретична значущість полягає в розширенні знань про роль золота у світовій економіці та грошовій системі. Дослідження дає змогу зрозуміти історичний контекст, переваги та недоліки золотого стандарту як засобу забезпечення стабільності світової економіки. Результати дослідження можуть стати підґрунтям для подальших теоретичних досліджень в міжнародній валютній системі.

Методична значущість полягає в розробці методології дослідження ролі золота як світових грошей. Дослідження може стати прикладом для подальших наукових робіт в галузі міжнародної економіки, фінансів та грошової системи.

Практична значущість полягає в тому, що результати дослідження можуть бути корисними для прийняття рішень в сфері міжнародної фінансів. Розуміння ролі золота в світовій економіці може допомогти розробити ефективніші стратегії для стабілізації світової фінансової системи та підвищення стійкості глобальної економіки. Результати дослідження можуть бути корисними для фінансових установ, центральних банків, державних органів, інвесторів та інших учасників міжнародних фінансових ринків.

Інформаційна база дослідження. Важливою базою для дослідження стали монографії дослідників та науковців, різні статистичні звіти та нормативно-правові документи.

Структура роботи: робота складається зі вступу, двох розділів з підрозділами, висновків, списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗОЛОТА ЯК СВІТОВИХ ГРОШЕЙ

1.1. Сутність світових грошей

Існує безліч варіантів термінів стосовно грошей. Окрім того, що гроші є засобом товарного обігу, інструментом який сприяє розвитку економіки та способом вираження виробничих відносин. В першу чергу, гроші – це соціальна конструкція, що регулює динаміку влади між окремими особами чи установами дозволяючи тим контролювати, розподіляти ресурси та мати вплив.

Гроші є засобом обміну, який використовувався людьми впродовж історії для полегшення транзакцій товарів і послуг. Це концепція, яка розвивалася з часом, і її форми сильно відрізнялися залежно від культури та періоду. У своїй основній формі гроші служать засобом торгівлі, представляючи вартість. Замість прямого обміну товарів і послуг гроші виступають як стандартна міра обміну, що дозволяє індивідам обмінювати товари і послуги на загальну одиницю вартості. Цією одиницею вартості може бути фізичний об'єкт, як-от монети чи банкноти, або це може бути цифрове представлення вартості, як-от транзакції кредитної картки чи крипто валюта [3].

Природа грошей не є постійною. Гроші розвиваються, еволюціонують у часі в результаті економічних, політичних та соціальних факторів. Розвиток сучасних грошових систем був сформований цілим рядом історичних і культурних факторів, таких як розквіт капіталізму, зростання фінансових ринків і зростаючий взаємозв'язок глобальних економік.

Гроші відіграють важливу роль у формуванні індивідуальної та колективної ідентичності. Те, як люди використовують гроші та ставляться до них, часто залежить від культурних та історичних факторів, таких як соціальні

норми, релігійні переконання та політичні ідеології. Вони є символом довіри та співпраці (дис.рис.1.1.)

Щоб спосіб оплати вважався грошовим, він повинен виконувати три основні функції:

1. Функція засобу обміну. Означає предмет, який можна використовувати для торгівлі або придбання чогось іншого. У зв'язку з цим обидві сторони повинні погодитися, що гроші мають цінність.

2. Зберігання вартості – гроші повинні зберігати свою вартість протягом певного періоду часу, що робить їх можливими як засіб обміну. Це значно відрізняється від товарів, що продаються за бартером або у яких може закінчитися термін придатності, вартість яких може знецінитися.

3. Розрахункова одиниця – гроші повинні служити способом оцінки або вимірювання товарів і послуг, які люди хочуть купити. Це стає основою для купівлі різних товарів, причому деякі коштують дорожче за інші.

Необхідно висвітлити які види впливу гроші мають на суспільство див. рис. 1.1.[4].

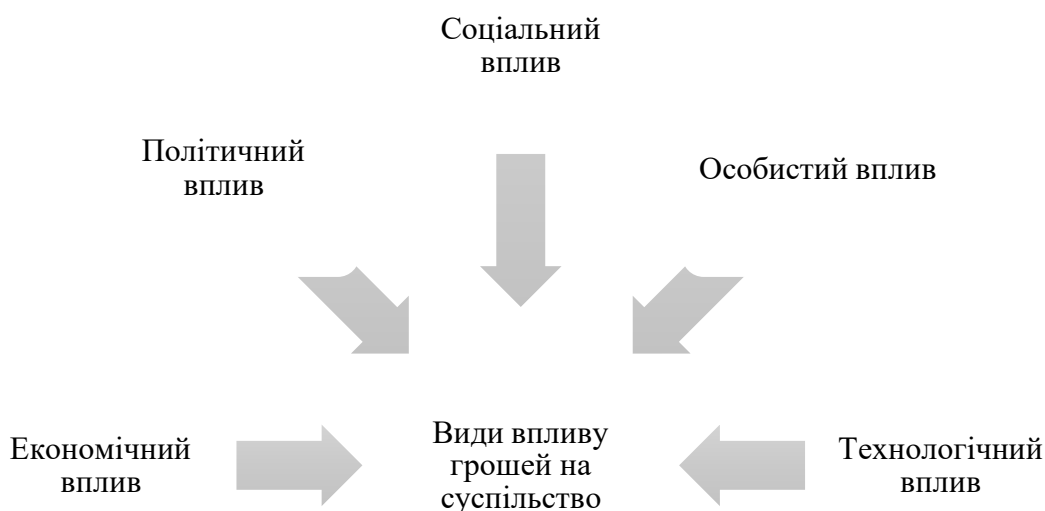

Рисунок 1.1. Характеристика впливу грошей на суспільство

Джерело: побудовано автором на основі [4]

В першу чергу, економічний вплив: розвиток грошей революціонував спосіб проведення економічних операцій. Використання грошей як засобу обміну зробило транзакції більш ефективними, дозволивши людям обмінюватися товарами та послугами без необхідності обміну чи прямої торгівлі. Це уможливило економічну спеціалізацію, підвищило продуктивність і сприяло зростанню складних суспільств.

Наступним видом впливу є політичний вплив. Гроші відігравали значну роль у формуванні політичної влади протягом всієї історії. Здатність контролювати та маніпулювати грошима часто перетворювалася на політичну владу, оскільки правителі та уряди використовували гроші для фінансування воєн і військових кампаній, розбудови інфраструктури та забезпечення виконання законів. Правителі та уряди часто покладалися на накопичення багатства шляхом оподаткування, торгівлі та завоювань для фінансування своїх військових амбіцій. Розвиток грошових систем також був тісно пов'язаний із зростанням політичних інститутів, таких як банки. Ці інституції відіграють ключову роль у фінансуванні інфраструктурних проєктів, таких як дороги, мости та громадські будівлі, які часто розглядаються як символи політичної влади[14].

Гроші також використовувалися як засіб забезпечення виконання законів і соціального порядку. Правителі та уряди часто використовували гроші як спосіб стимулювання поведінки, наприклад, пропонуючи винагороду за дотримання законів або покарання тих, хто їх порушує. Накопичення багатства за допомогою грошей також призвело до політичної корупції, оскільки окремі особи та групи прагнуть використовувати свої фінансові ресурси для отримання політичного впливу та доступу до ресурсів. Це призвело до появи політичних династій, лобіювання та купівлі політичного впливу.

Гроші мали глибокий соціальний вплив на людське суспільство, впливаючи на все, від індивідуальної поведінки до соціальної організації. Накопичення багатства та ресурсів за допомогою грошей призвело до соціальної та економічної нерівності, оскільки деякі особи та групи мають більший доступ до ресурсів, ніж інші. Гроші також вплинули на культурні цінності та соціальні норми, а також на розвиток соціальних і політичних систем [5].

Гроші відіграють важливу роль у формуванні особистості та стосунків. Люди часто використовують гроші, щоб висловити свої особисті цінності, соціальний статус та ідентичність. Гроші також можуть породжувати особисті конфлікти та напругу, оскільки окремі особи та групи змагаються за доступ до ресурсів і багатства[7].

Технологічний вплив. Розвиток сучасних грошових систем був тісно пов'язаний з технологічними інноваціями, такими як друк, банківська справа та цифровий зв'язок. Розвиток технологій продовжуватиме визначати майбутнє грошей у міру розвитку нових форм валюти та платіжних систем.

Гроші — це складне й багатогранне поняття, яке століттями спантеличило й заінтригувало економістів і філософів. З грошима пов'язано багато головоломок і парадоксів.

Одним із таких парадоксів є парадокс цінності. Цей парадокс виникає внаслідок того факту, що деякі речі, необхідні для виживання, такі як вода, відносно дешеві, тоді як деякі речі, які не є життєвою необхідністю, такі як діаманти, дуже дорогі. Цей парадокс вперше виявив Адам Сміт у своїй книзі «Багатство народів», і його часто називають «парадоксом алмазної води» [9].

А. Сміт зазначив, що хоча загальна корисність або цінність води набагато більша, ніж у алмазів, гранична корисність або цінність додаткової одиниці води набагато нижча, ніж у додаткової одиниці алмазів. Іншими словами, перші кілька одиниць води є критичними для виживання та мають високу цінність, але як тільки ці базові потреби задовольняються, додаткові одиниці води

забезпечують відносно невелику додаткову цінність. Навпаки, діаманти рідкісні та дефіцитні, тому кожен додатковий діамант високо цінується[9].

Цей парадокс був предметом багатьох дискусій серед економістів, і було запропоновано кілька пояснень, щоб примирити очевидне протиріччя. Одне з пояснень полягає в тому, що цінність товарів визначається не тільки їхньою корисністю, а й їх дефіцитом і відносною доступністю. Інше пояснення полягає в тому, що на ринкову ціну товарів впливають такі суб'єктивні чинники, як соціальний статус і престиж, які можуть зробити певні товари, як-от діаманти, більш бажаними та цінними, навіть якщо вони не важливі для виживання.

Парадокс алмазної води залишається класичним прикладом складності ринкової вартості та суб'єктивного характеру суджень про економічну цінність. Це підкреслює важливість розуміння основних факторів, які впливають на ринкові ціни, і обмеження покладатися виключно на об'єктивні показники вартості для пояснення економічної поведінки[12].

Парадокс ощадливості — це концепція, яку ввів економіст Джон Мейнард Кейнс. Парадокс виникає із спостереження: якщо кожен намагатиметься більше заощаджувати під час рецесії, це може фактично погіршити рецесію. Це тому, що коли люди заощаджують більше, вони витрачають менше, що зменшує попит на товари та послуги та може призвести до зниження економічної активності та зайнятості[18].

Кейнс стверджував, що під час рецесії бракує попиту на товари та послуги, і що для того, щоб стимулювати економіку, необхідно збільшити попит. Одним із способів зробити це є державні витрати, які можуть створювати робочі місця та збільшувати доходи, тим самим підвищуючи споживання та стимулюючи економічне зростання.

Однак, якщо під час рецесії кожен вирішить більше заощаджувати, це зменшить попит на товари та послуги, що може погіршити рецесію. Це парадокс ощадливості — сам акт заощадження, який зазвичай сприймається як добра річ, може мати негативні наслідки під час рецесії.

Кейнс вважав, що для того, щоб вийти з рецесії, необхідно, щоб уряд втрутився і збільшив попит за допомогою фіскальної політики, такої як державні витрати або зниження податків. Роблячи це, уряд може створювати робочі місця та стимулювати економічну діяльність, що зрештою може призвести до збільшення приватних заощаджень і зміцнення економіки в цілому.

Таким чином, парадокс ощадливості підкреслює потенційні негативні наслідки заощаджень під час рецесії та підкреслює важливість державного втручання для стимулювання попиту та сприяння економічному зростанню[18].

Парадокс інфляції. Цей парадокс свідчить про те, що хоча інфляція може з часом знизити вартість грошей, вона також може стимулювати економічне зростання, заохочуючи витрати та інвестиції. Цей парадокс підкреслює складний зв'язок між інфляцією та економічними показниками [6].

Парадокс боргу. Цей парадокс свідчить про те, що хоча борг може бути корисним для окремих осіб і підприємств, занадто великий борг може призвести до фінансової нестабільності та економічної кризи. Цей парадокс спостерігався в багатьох історичних і сучасних випадках, таких як фінансова криза 2008 року.

Загалом, загадки та парадокси, пов'язані з грошима, підкреслюють їхню складність і виклики розуміння їх ролі в сучасному суспільстві. Незважаючи на ці виклики, гроші залишаються важливою частиною світової економіки та є предметом постійних досліджень і дискусій серед економістів і соціологів.

Важливим аспектом світових грошей є валютні курси - відношення між ціною однієї валюти до іншої. Вони впливають на ціни товарів та послуг, що продаються на міжнародному ринку, а також на рівень експорту та імпорту країн. Країни можуть впливати на валютні курси, втручаючись у ринок своєю національною валютою, або здійснюючи політичні дії, такі як зміна процентних ставок центральним банком.

Існує також поняття "золотих резервів" - золото, яке уряди тримають як резервний актив для своєї валюти. Золото може використовуватися для стабілізації валютного курсу, а також для захисту від інфляції та геополітичних ризиків. Однак, використання золота як резервного активу зазвичай обмежується через його обмежену кількість і вартість[8].

Один із ключових аспектів світових грошей - це роль Міжнародного валютного фонду (МВФ). МВФ створений для сприяння міжнародній фінансовій стабільності та сприяння економічному розвитку країн. Організація надає країнам фінансову допомогу, щоб допомогти їм подолати економічні кризи та зміцнити їхні валютні резерви. МВФ також надає рекомендації щодо економічних політик країн та надає допомогу в розробці програм реформ [7].

Однак, роль МВФ стала об'єктом критики у зв'язку з його програмами фінансової допомоги. Деякі країни вважають, що умови МВФ, пов'язані з наданням кредитів, можуть бути занадто строгими та негативно впливати на економічне становище країни. Деякі критики також стверджують, що МВФ пріоритетно віддає перевагу західним країнам, що може призвести до нерівності в міжнародних фінансових відносинах.

У світі також існує багато інших фінансових інструментів, які використовуються для сприяння міжнародній торгівлі та інвестиціям, такі як деривативи, опціони та ф'ючерси. Однак, ці інструменти також можуть бути складними та ризикованими, інвестори мають ретельно вивчати їх, перш ніж здійснювати інвестиції.

Узагалі, світові гроші відіграють важливу роль у світовій економіці та фінансах. Вони дають можливість країнам здійснювати міжнародну торгівлю та інвестиції, сприяють зростанню економік та створюють можливості для розвитку. Однак, їх використання пов'язано зі складними економічними та політичними факторами, інвестори мають бути уважними та ретельно аналізувати ризики. Крім того, необхідно забезпечувати баланс між

економічним зростанням та збереженням екологічної та соціальної стабільності в країнах, де відбувається видобуток золота та інших ресурсів[2].

Загалом, світові гроші є невід'ємною складовою світової економіки та фінансів, інвестори та країни повинні бути уважними та дбайливими щодо їх використання.

Сутність грошей полягає в їхній соціальній природі, яка відображає складний і динамічний характер відносин між індивідами та інституціями в сучасних суспільствах.

Підсумовуючи, гроші є життєво важливим компонентом нашої сучасної економіки та суспільства. Це засіб обміну, який дозволяє нам торгувати товарами та послугами, а також надає людям доступ до ресурсів і можливостей. Однак гроші — це не просто нейтральний інструмент; воно має значні соціальні та психологічні наслідки, які впливають на наше життя та спільноти.

Гроші можуть бути як джерелом розширення можливостей, так і джерелом нерівності. Хоча він може надати людям засоби для покращення якості життя та інвестування у своє майбутнє, нерівний розподіл багатства може призвести до соціальної та економічної нерівності, коли деякі люди та громади не мають доступу до основних потреб і можливостей. Гонитва за багатством також може призвести до неетичної та незаконної поведінки, наприклад до жадібності та корупції [9].

Гроші також відіграють важливу роль у наших соціальних взаємодіях і стосунках. Це може зміцнити стосунки, надаючи людям засоби виявляти любов і вдячність іншим за допомогою подарунків і досвіду, але це також може призвести до напруги та конфлікту, особливо у стосунках, де є значні відмінності в достатку.

Для окремих людей і суспільства важливо враховувати соціальні наслідки грошей і працювати над створенням більш справедливої та справедливої фінансової системи. Це передбачає вирішення проблем економічної та соціальної нерівності, сприяння етичній поведінці та прозорості фінансових

операцій, а також визнання соціального та психологічного впливу грошей на окремих людей та громади. Роблячи це, ми можемо створити суспільство, яке використовує гроші як інструмент для розширення можливостей і прогресу, а не суспільство, яке увічнює нерівність і жадібність.

1.2. Еволюція золота як світових грошей

Карбування монет або виготовлення металевих грошей ознаменували появу поняття стандартизованої економічної вартості. Металеві монети виготовлялися по всьому світу приблизно з 700 року до нашої ери. Раніше економіка базувалася на бартері та торгівлі. Монети дозволяли торговцям приписувати стандартизовану вартість товарам, які вони купували та продавали.

Золоті монети вперше були викарбувані та поширені близько 550 року до нашої ери царем Лідії, Крезом, у регіоні, який зараз є частиною сучасної Туреччини. Ці монети ходили в сусідніх країнах. Завдяки репутації золота, яке зберігало свою цінність, воно стало найпопулярнішим металом для карбування монет по всій Європі. Одночасно економіка інших країн зростала навколо срібла (див. таблицю 1.1.) [13].

Таблиця 1.1. – Використання золота як грошового стандарту в історії

Період	Регіон	Використання золота
550 до н.е. - 300 до н.е.	Лідія (нинішня Туреччина)	Перші монети зі золота
509 до н.е. - 27 до н.е.	Римська Республіка	Золоті монети (ауреус)
1696 - 1931	Велика Британія	Золотий стандарт
1875 - 1914	Золота монетна ліга (32 країни)	Міжнародний золотий стандарт
1944 - сьогодні	США та інші країни	Система фіатних грошей

Джерело: створено автором на основі [10]

Золоті монети часто карбували як сплави. Технічна розробка пристрою під назвою пробний камінь дозволила людям швидко оцінити кількість золота в певному сплаві та точно визначити вартість металу на основі його відсоткового складу золота. Сам пробний камінь був захоплюючим відкриттям: чорний кремнеземистий камінь, схожий на сланець, який при натиранні золотом або сріблом створює смугу, яку можна проаналізувати для визначення відносної чистоти[15].

У міру зростання економіки золота, золоті майстри стали невід'ємною частиною економіки. Ювелір карбував монети, і їхня бізнес-модель розширилася до зберігання за плату. Клієнтам видавали квитанції про вартість їхніх активів. Клієнти не зайняли багато часу, щоб зрозуміти, що аркуш паперу набагато легше покласти в кишеню, ніж монети чи злитки, і квитанції почали циркулювати замість металу. Народилася паперова валюта, а золотарі стали першими приватними банкірами[10].

Золоті, срібні та мідні монети ходили в цей час по Європі та Азії. Цінність монет змінювалася в залежності від ваги монети. До стандартизованої грошової вартості монети було ще далеко. Багато європейських торговців віддавали перевагу золотим монетам над срібними, тоді як в Азії було навпаки. Валютні коливання відбулися вперше, коли золото стало дорожче і потрапило до Європи, тоді як срібло почало виходити з неї. Водночас процвітала економіка, заснована на паперових грошах, вирощена із золотих запасів. Торговці зрозуміли, що, маючи паперові купюри під час поїздок, вони значно зменшують ризик пограбування. Квитанції, видані авторитетними золотарями однієї країни, незабаром стали прийматися купцями інших країн як валюта. Ювеліри наслідували їхній приклад невдовзі після того, як обміняли папір через кордон замість того, щоб мати справу з перевезенням золота. Система працювала добре, хоча кількість трейдерів залишалася невеликою, а репутацію квитанцій було легко відстежувати. У той час населення віддавало перевагу золотим майстрам, а не державним банкам. Раніше ті, хто мав великі запаси золота,

зберігали його на державних монетних дворах, доки король Карл I одного разу не конфіскував усе приватне золото, яке зберігалось на Королівському монетному дворі, що похитнуло довіру споживачів і привернуло клієнтів до приватних золотих банків [10].

Золотарі зрозуміли, що клієнти рідко просять повернути своє золото; небагато людей торгували справжнім золотом, віддаючи перевагу портативності квитанцій.

Клієнти настільки рідко вимагали золота, що ювеліри зрозуміли, що можуть видати квитанції за золото, яке не було у них, в обмін на сплачені відсотки. Відсотки, сплачені золотом, збільшували їхні активи, дозволяючи їм більше позичати. Контракти вимагали застави та були розроблені різноманітні інструменти для повернення власного капіталу, включно з землею та володіннями, що породило сучасну іпотеку.

Популярність золота продовжувала зростати і його вартість зростала. Усе працювало добре, доки клієнти не приходили натовпом, щоб вимагати своє золото в обмін на квитанції одночасно. На жаль, у 1730-х роках у період фінансової нестабільності клієнти зробили саме це та ледь не розвалили банківську систему. Приватні торговці виручили банки своїми особистими магазинами, а уряд запровадив правила, які зобов'язували банки обмінювати золото за фіксованим і визначеним курсом, що дало початок золотому стандарту[12].

Взагалі історія золота походить ще з стародавніх цивілізацій, включаючи єгиптян, греків і римлян, які використовували золото як коштовності, релігійні артефакти і валюту. Єгиптяни вважали золото тілом богів, а греки та римляни вважали його символом багатства та статусу.

У середні віки золото ставало все більш важливим як форма валюти та торгівлі. Візантійська імперія розробила складну систему карбування золотих монет, яка широко використовувалася в Європі та на Близькому Сході.

У 15-му та 16-му століттях, в епоху Відродження, відкриття Америки призвело до масового припливу нового золота в Європу. Це призвело до розвитку сучасних банківських і фінансових систем, а золото стало символом влади та багатства для монархів і знаті (див. таблицю 1.2.).

Таблиця 1.2. – Використання золота в добу Відродження

Період	Регіон	Використання золота
14-16 століття	Європа	Золоті монети, підтверджені золотим стандартом

Джерело: створено автором на основі [10]

Індустріальна ера: у 19 столітті відкриття великих родовищ золота в Каліфорнії та Австралії призвело до буму виробництва золота. Золото набувало дедалі більшого значення в промисловості, завдяки новим технологіям, які використовують золото в електроніці, фотографії та медицині (див. таблицю 1.3.).

Таблиця 1.3. – Використання золота в 19 столітті

Період	Регіон	Використання золота
18 століття	Європа та Америка	Розвиток міжнародної торгівлі, золотий стандарт
19 століття	Світ	Золотий стандарт, введення паперових грошей, розвиток міжнародних банків

Джерело: створено автором на основі [14]

У двадцятому столітті золото продовжувало високо цінуватися, але його роль у світовій економіці змінилася. Від золотого стандарту, який прив'язував вартість валюти до фіксованої кількості золота, багато країн відмовилися. Проте золото залишалося важливим активом для інвесторів і центральних банків (див. таблиці 1.4, 1.6.) [13].

Таблиця 1.4. – Роль золота в світовій економіці та фінансах на початку 2020-х років

Регіон	Використання золота
США	Золоті резерви, інвестиції

Китай	Золоті резерви, ювелірні вироби
Індія	Золоті резерви, ювелірні вироби
Туреччина	Збереження вартості, ювелірні вироби

Джерело: створено автором на основі [13]

Таблиця 1.5 - Роль золота в світовій економіці та фінансах на початку 2020-х років

Рік	Ціна золота (доларів США за тройську унцію)
2012	1672.50
2013	1203.50
2014	1183.50
2015	1061.50

Продовження таблиці 1.4.

2016	1151.50
2017	1297.50
2018	1272.50
2019	1495.50
2020	1891.00
2021	1817.00

Джерело: створено автором на основі [13]

Таблиця 1.6. – Країни з найбільшими запасами золота (станом на 2022 рік)

Ранг	Країна	Запаси золота (тонн)
1	США	8,133.5
2	Німеччина	3,362.4
3	Італія	2,451.8
4	Франція	2,436.0
5	Росія	2,299.9
6	Китай	1,948.3
7	Швейцарія	1,040.0

8	Японія	765.2
9	Індія	687.8
10	Нідерланди	612.5

Джерело: створено автором на основі [13]

Сьогодні золото залишається високо цінованим за його рідкість, красу та довговічність. Він використовується в ювелірних виробках, монетах та інших декоративних предметах, а також в електроніці, аерокосмічній техніці та медицині. Ціна на золото може бути нестабільною, але воно залишається важливим активом для диверсифікації портфелів і збереження багатства.

Золотий стандарт — це грошова система, яка протягом історії використовувалася для регулювання вартості валюти. Згідно із золотим стандартом, вартість валюти країни безпосередньо пов'язана з фіксованою кількістю золота, яке є основною формою платежу[11].

Система широко використовувалася в усьому світі з кінця 19 століття до початку 20 століття. Золотий стандарт виник у 19 столітті як відповідь на збільшення використання паперових грошей і потребу в стабільній валюті. У Сполучених Штатах Закон про карбування монет 1792 року встановив біметалічний стандарт, який прив'язував вартість долара до золота та срібла. Однак у 1850-х роках срібло почало наповнювати ринок, що призвело до інфляції та зниження вартості долара[11].

У 1873 році Сполучені Штати прийняли Закон про золотий стандарт, який зробив золото єдиним стандартом для обміну паперових грошей. Інші країни наслідували цей приклад, і до кінця 19 століття золотий стандарт став домінуючою грошовою системою в усьому світі [6].

Відповідно до золотого стандарту центральні банки зберігали фіксовану кількість золота для підтримки вартості своїх валют. Це дозволило забезпечити стабільний обмінний курс і низьку інфляцію. Однак у системи були й недоліки. Оскільки пропозиція грошей була обмежена кількістю золота, що зберігалася в

резерві, монетарна політика була менш гнучкою, що могло ускладнити реагування на економічні кризи.

Існують переваги та недоліки золотого стандарту, але можна виділити три основні переваги, які він має [12]:

1. Стабільність. Однією з головних переваг золотого стандарту є те, що він забезпечує стабільність валюти. Вартість золота, як правило, стабільна, тому, коли валюта забезпечена золотом, менша ймовірність коливань і волатильності на ринку. Це може допомогти підвищити довіру до валюти та запобігти валютним кризам

2. Дисципліна. Ще одна перевага золотого стандарту полягає в тому, що він заохочує уряди дотримуватись фінансової дисципліни та контролювати інфляцію. Оскільки пропозиція грошей обмежена наявністю золота, уряди з меншою ймовірністю будуть друкувати гроші без розбору та девальвувати свою валюту. Це сприяє стабільності цін і може запобігти гіперінфляції.

3. Міжнародна торгівля. Золотий стандарт може сприяти міжнародній торгівлі, забезпечуючи стабільний обмінний курс між різними країнами. Завдяки фіксованому обмінному курсу підприємства можуть краще прогнозувати свої витрати та ціни за кордоном, що робить торгівлю легшою та ефективнішою. Це може сприяти економічному зростанню та розвитку.

Золотий стандарт також має свої недоліки [10]:

1. Обмежена пропозиція грошей. Одним із головних недоліків золотого стандарту є те, що пропозиція грошей обмежена наявністю золота. У часи економічного зростання може виникнути потреба в більшій кількості грошей для стимулювання зростання, але якщо пропозиція золота обмежена, збільшення пропозиції грошей може бути неможливим. Це може стримувати економічне зростання та обмежувати здатність урядів реагувати на економічні потрясіння.

2. Пропозиція золота. Іншим недоліком золотого стандарту є те, що він залежить від пропозиції золота. Якщо пропозиції золота недостатньо, це може призвести до дефляції та економічного спаду. Це може бути особливо

проблематично під час економічної кризи, оскільки може бути важко збільшити пропозицію золота досить швидко, щоб задовольнити потреби економіки.

3. Фіксовані обмінні курси. Золотий стандарт вимагає фіксованих обмінних курсів між різними країнами, що може обмежити здатність країн реагувати на зміни в економіці або проводити монетарну політику для стимулювання зростання. Наприклад, якщо країна переживає економічний шок і їй потрібно девальвувати свою валюту, щоб стимулювати експорт і прискорити зростання, вона може бути не в змозі зробити це, якщо її валюта прив'язана до ціни золота.

Підсумовуючи, золотий стандарт має як переваги, так і недоліки. Хоча він може забезпечити стабільність і дисципліну грошовій системі країни, він також має обмеження, які можуть бути проблематичними під час економічного зростання або коли є обмежена пропозиція золота. Як і в будь-якій грошово-кредитній системі, існують компроміси, і політики повинні зважити витрати та переваги різних підходів до монетарної політики.

Золотий стандарт почав руйнуватися на початку 20 століття, особливо після Першої світової війни, коли багато країн відмовилися від системи фінансування військових зусиль. Велика депресія 1930-х років призвела до подальшої відмови від золотого стандарту, оскільки країни намагалися стимулювати свою економіку за допомогою монетарної політики.

Після відмови від золотого стандарту, золото продовжувало відігравати важливу роль у світовій фінансовій системі, але в інший спосіб [6].

Бреттон-Вудська угода була знаковою міжнародною угодою, підписаною в 1944 році, яка заснувала нову глобальну валютну систему. Одним із ключових положень угоди було використання долара США як світової резервної валюти, яка була забезпечена золотом за фіксованим курсом 35 доларів за унцію. У результаті Бреттон-Вудська угода мала значний вплив на вартість золота. Фіксований обмінний курс золота до долара США створив стабільне середовище для цін на золото, оскільки центральні банки та інші установи були готові

зберігати великі резерви доларів США, щоб підтримувати стабільність власних валют[9].

Однак у міру того, як у 1960-х і 1970-х роках долар США ставав все більш завищеним, інші країни почали втрачати віру в стабільність системи. Це призвело до напливу золота, оскільки країни почали обмінювати свої долари США на золото, щоб захистити свої резерви.

Тиск на долар США зрештою став занадто великим, і в 1971 році президент Ніксон оголосив, що США більше не обмінюватимуть долари на золото за фіксованим курсом. Це фактично поклало край Бреттон-Вудській системі та призвело до періоду нестабільності світових валют і цін на золото[13].

З 1970-х до початку 1980-х ринок золота переживав бичачий ринок, коли його вартість значно зросла через високу інфляцію, політичну невизначеність і геополітичну напруженість.

Із середини 1980-х до початку 2000-х ринок золота переживав ведмежий ринок, коли його вартість падала через нижчу інфляцію, зміцнення економіки та зміцнення переваг інвесторів у бік інших активів.

Світова фінансова криза 2008 року призвела до збільшення попиту на золото як надійний актив, що призвело до того, що його вартість знову зросла.

Поточний стан: наразі золото залишається важливим активом для інвесторів і центральних банків як засіб збереження вартості та захист від інфляції та економічної невизначеності. На його вартість впливає цілий ряд факторів, зокрема процентні ставки, коливання валют, геополітична напруженість, а також динаміка попиту та пропозиції.

1.3. Економічна роль та функції золота

Золото виконує функцію загального еквівалента як товар, що здатний легко обмінюватися на паперові гроші. Незважаючи на процес демонетизації, золото продовжує бути надійним резервним активом провідних центральних банків та приватних осіб. Вартість золота визначається виробленою масою всіх товарів, які воно представляє, а не вмістом золота в ньому. Золото залишається особливим товаром, на який існує стійкий попит і його ціна зберігається на високому рівні з тенденцією до зростання. В даний час, золото не є ключовою ланкою грошової системи, але залишається резервним активом. Отже, країни, що не видобувають золото, повинні його купувати. Україна має незначні можливості для видобутку золота, тому повинна купувати його. У цьому контексті, створення золотого запасу в Україні стало актуальним вже в 1991 році[17].

Перехід до грошей, які не мають матеріальної бази, був важливим кроком у розвитку грошової системи. Однак, золото залишається надійним резервним активом для центральних банків провідних країн світу та приватних інвесторів, що продовжує виконувати роль валютного металу в державних резервах. Золото є найбільш надійним товаром, який завжди можна обміняти на паперові гроші.

Із зміною ролі золота в грошовій системі змінилися і вимоги до його використання. Зараз золото залишається лише певним резервом, страховим фондом грошової системи. Проте, процес демонетизації золота незавершений, оскільки воно є надійним товаром, який може захистити вклади від ризиків зриву економіки та інших глобальних криз.

Важливу роль в забезпеченні золотовалютних резервів країн світу відіграє також сам процес добування золота. Країни, що є провідними у цьому напрямку, знаходяться в кращому становищі порівняно з тими, які свого видобутку золота не мають. Україна, не маючи власного значного видобутку золота, змушена купувати його на світових ринках. Тому, розумна політика золотовалютних

резервів вимагає здійснення ефективного моніторингу та аналізу ринків золота[21].

Наприкінці XX століття золото втратило свою визначальну роль в міжнародній валютній системі, оскільки в 1971 році США припинили обмін доларів на золото з іноземними центральними банками, що призвело до кінця Бреттон-Вудської системи. Після цього країни перестали використовувати золото як основу для своїх валют. Замість цього, було прийнято систему плаваючих валютних курсів, де ціни на валюту визначаються на відкритому ринку на підставі попиту та пропозиції[22].

Проте, золото продовжує бути важливим резервним активом для центральних банків та інших фінансових інституцій. За даними Міжнародного валютного фонду, станом на 2021 рік, золото складає понад 11% золотовалютних резервів центральних банків світу.

Також золото продовжує бути важливим інструментом для інвестицій, зокрема у вигляді золотих монет, злитків, фондів, ф'ючерсів та опціонів. Це пов'язано з його властивістю як без ризикового активу, який може виступати як захист від інфляції та геополітичної нестабільності

Однак, зараз на ринку золота спостерігається значна конкуренція з іншими резервними активами, такими як долари США, євро, японська єна та інші валюти, а також з іншими видами інвестицій, такими як акції, облігації, криптовалюти тощо[19].

Новітні технології також відіграють свою роль в розвитку золота як грошового активу. Наприклад, на початку 21 століття була створена криптовалюта Bitcoin, яка базується на технології блокчейну. Bitcoin має децентралізовану структуру і є обмеженим випуском в 21 мільйон одиниць, що надає йому властивості, подібні до золота.

Деякі експерти вважають, що в перспективі криптовалюти можуть замінити золото як резервний актив у державних резервах, оскільки вони мають децентралізовану структуру і високу стійкість до інфляції. Однак, цей погляд не

є загальноновизнаним, оскільки криптовалюти мають свої вади, такі як висока волатильність, низька ліквідність та невизначеність щодо правового статусу.

Також можливим напрямком розвитку золота як грошового активу є використання його в нових технологіях, таких як електронні пристрої та сонячні панелі. Золото має високу електропровідність та стійкість до корозії, що робить його цінним матеріалом для виробництва електроніки та інших високотехнологічних пристроїв[15].

Таким чином, золото як грошовий актив продовжує мати велике значення в сучасному світі, не зважаючи на зміну його ролі та еволюцію грошової системи в цілому. Розвиток нових технологій та зміни в економічному середовищі можуть вплинути на роль золота в майбутньому, однак він залишається надійним резервним активом та інвестицією.

Золото - це метал, який має велике значення як валютний резерв центральних банків, так і для приватних інвесторів. Це світовий стандарт безпеки і надійності. Золото виконує ряд економічних функцій, що забезпечують його роль в економічному житті країн і світу в цілому[11].

Одна з основних функцій золота - це збереження вартості. Золото вважається стійким активом, який зберігає свою вартість протягом тривалого часу. Це робить його популярним вибором для зберігання багатства в умовах інфляції та економічної нестабільності. Таким чином, золото є засобом збереження багатства і фінансової стабільності.

Іншою важливою функцією золота є його використання як засобу виплати міжнародних зобов'язань. Золото відіграє важливу роль в міжнародній торгівлі і фінансах як форма платежу між країнами. Це особливо важливо в умовах, коли країни не довіряють один одному, або коли не існує довіри до паперових грошей.

Золото також виконує функцію валютного резерву центральних банків. Це означає, що золото може використовуватися для підтримки національної валюти та обмеження коливань її курсу. Золото є грошовим еквівалентом, який може

використовуватися для обміну на будь-яку іншу валюту, забезпечуючи стабільність валютного курсу[4].

Золото має також значну роль в інвестиційній сфері. Воно є надійним і стабільним засобом збереження капіталу, оскільки його ціна зберігається на високому рівні і має тенденцію до зростання. Інвестори купують золото як засіб захисту від інфляції та економічної нестабільності, а також для диверсифікації своїх інвестиційних портфелів.

Крім того, золото використовується у виробництві ювелірних виробів та електроніки. Золото має властивість бути недрібно диспергованим, що дозволяє використовувати його у вигляді тонких провідників у мікроелектроніці та інших високотехнологічних галузях. Також золото використовується у медицині для виготовлення протезів та імплантів[8].

Загалом, золото виконує різноманітні економічні функції та має значну роль як світові гроші, засіб збереження капіталу та інвестиційний актив. Ціна на золото відображає стан світової економіки та фінансових ринків, а його видобуток та розподіл мають важливе значення для економіки окремих країн.

Станом на 2023 рік золото продовжує відігравати важливу роль на світових ринках як надійний актив, засіб збереження вартості та засіб диверсифікації. Нижче наведено деякі способи використання золота на глобальних ринках (див. рис.1.2.):

Рис. 1.2. Використання золота на різних глобальних ринках [19]

Джерело: побудовано автором на основі[19]

Надійний актив: золото часто розглядається як актив-сховище під час економічної та політичної невизначеності. Коли інвестори хвилюються щодо перспектив глобальної економіки чи фінансових ринків, вони можуть звернутися до золота як засобу страхування від ризику та захисту свого багатства.

Роль золота як надійного активу є його ефективність під час світової фінансової кризи 2008-2009 років. У цей період, коли фінансові ринки переживали безпрецедентну волатильність і невизначеність, ціна на золото значно зросла (див. таблицю 1.7.) [16].

Таблиця 1.7. – Видобуток золота за країнами

Країна	Видобуток (у тоннах)
Китай	360
Австралія	330
росія	300
США	190
Канада	170

Перу	110
Індонезія	90
Гана	80
Мексика	70
Бразилія	55

Джерело: створено автором на основі [16]

Зберігання вартості: Золото було засобом збереження вартості протягом століть і часто розглядається як захист від інфляції та економічної нестабільності. Оскільки золото є дефіцитним і не може бути створено за бажанням, його вартість має тенденцію залишатися стабільною з часом. Навпаки, валюти та інші фінансові активи можуть втрачати вартість через такі фактори, як інфляція, політична нестабільність або економічні спади. Стабільність і довговічність золота роблять його привабливим довгостроковим вкладенням для багатьох інвесторів[10].

Одним із прикладів ролі золота як засобу збереження вартості є його ефективність у періоди інфляції. У 1970-х роках, коли в багатьох країнах інфляція була високою, ціна на золото різко зростає. Інвестори, які володіли золотом протягом цього періоду, змогли захистити свої багатства та зберегти свою купівельну спроможність, тоді як ті, хто тримав традиційні фінансові активи, такі як акції та облігації, побачили, що їхні портфелі підірвалися інфляцією[10].

Диверсифікація: золото часто використовується як засіб диверсифікації інвестиційних портфелів. Оскільки золото має низьку кореляцію з іншими активами, такими як акції та облігації, додавання золота до портфеля може допомогти зменшити загальний ризик портфеля та збільшити прибутки [8] (див. таблицю 1.8.).

Таблиця 1.8. - Використання золота у світових резервах за країнами (станом на кінець 2022 року)

Країна	Золотовалютні резерви (у тоннах)	Відсоток резервів, що складають золото
США	8 133,5	76,8%
Німеччина	3 366,5	74,5%
Італія	2 451,8	72,8%
Франція	2 436,0	62,6%
Росія	2 299,6	23,4%
Китай	1 948,3	4,2%
Швейцарія	1 040,0	5,7%
Японія	765,2	3,9%
Індія	705,6	6,3%
Нідерланди	612,5	65,2%

Джерело: створено автором на основі [16]

Ювелірні вироби: золото також широко використовується в ювелірній промисловості, особливо на ринках, що розвиваються, таких як Індія та Китай, де попит на золоті прикраси високий.

Резерви центральних банків: багато центральних банків у всьому світі зберігають золото як частину своїх валютних резервів. Це пояснюється тим, що золото є високоліквідним активом, яким можна легко торгувати на світових ринках, і воно вважається безпечним і надійним засобом збереження вартості.

Загалом, золото продовжує залишатися високо цінованим і затребуваним активом на світових ринках, із широким спектром використання, що робить його привабливим для різноманітних інвесторів та учасників ринку.

Золото має важливу економічну роль та виконує ряд функцій у світовій економіці. Деякі з них наступні[11]:

- Зберігання та накопичення багатства: Золото є відомою історичною формою зберігання багатства та накопичення капіталу. Це є одним із головних факторів, що пояснює чому золото є таким популярним як інвестиційний актив.

- Використання в ювелірній промисловості: Золото є однією з найбільш важливих сировин для ювелірної промисловості. Воно використовується для виготовлення прикрас, монет, національних символів та інших виробів.
- Міжнародна торгівля: Золото є міжнародно визнаним активом та валютою, яка використовується в міжнародній торгівлі. Воно є прийнятним засобом розрахунку в міжнародній торгівлі та забезпечує зв'язок між різними валютами та економіками.
- Захист від інфляції: Золото є захистом від інфляції, оскільки його вартість зберігається протягом тривалого періоду часу. В порівнянні з національними валютами, які можуть підлягати інфляції, золото є стійким активом.
- Резервний актив для центральних банків: Золото є резервним активом для центральних банків, які зберігають його в якості золотовалютних резервів. Це забезпечує надійність та стабільність національної валюти та міжнародної фінансової системи.
- Висока ліквідність: Золото є високоліквідним активом, оскільки його можна швидко продати на ринку в будь-який час. Це робить золото зручним для використання в інвестиційних портфелях та як засіб для зберігання вартості.
- Екологічна природа: Золото є екологічно прийнятним активом, оскільки його видобуток та виробництво не викликає значного впливу на навколишнє середовище.
- Використання в електроніці та медицині: Золото використовується в електронній техніці та медицині. Воно є важливим компонентом для виробництва електронних приладів та медичних інструментів.

Таблиця 1.9. – Ціна на золото за останні 10 років

Рік	Ціна на золото за тройську унцію (в доларах США)
2012	1 674
2013	1 411
2014	1 199
2015	1 160
2016	1 251
2017	1 267
2018	1 268
2019	1 481
2020	1 773
2021	1 789
2022	1793

Джерело: створено автором на основі [18]

Загалом, золото має важливу економічну роль в світовій економіці, виконуючи різні функції та допомагаючи забезпечити стабільність та надійність валютних систем.

На даний момент, золото залишається важливим резервним активом центральних банків та інвестиційним активом для приватних інвесторів. Ціна на золото продовжує залежати від попиту і пропозиції, а також від валютної політики країн-лідерів світової економіки. Хоча роль золота як світових грошей у сучасній економіці обмежена, воно продовжує виконувати важливі функції в економічній системі. Розвиток нових технологій видобутку золота, збільшення видобутку на нових родовищах та зміна географії його видобутку можуть вплинути на роль золота як світових грошей у майбутньому[24].

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЗОЛОТА ЯК СВІТОВИХ ГРОШЕЙ

2.1. Зарубіжна практика використання золота у золотовалютних резервах країн

Під час пандемії COVID-19 золото продемонструвало свою надійність як інвестиційний актив. Наприкінці 2019 року, коли почалася пандемія, фінансові ринки почали падати, оскільки інвестори відмовлялися від ризикованих активів на користь більш безпечних інвестицій. Проте, золото залишилося стійким і навіть збільшило свою ціну, оскільки інвестори шукали надійні активи для збереження своїх коштів.

Зарубіжна практика показує, що золото використовується як складова частина золотовалютних резервів центральних банків багатьох країн світу. Роль золота в офіційних золотовалютних резервах полягає у забезпеченні стабільності та надійності національних валют та міжнародної фінансової системи в цілому.

Золотовалютні резерви включають золото та інші валюти, які використовуються для забезпечення валютної стабільності та здійснення платежів. Золото є універсальною валютою, яка зберігає свою цінність протягом тривалого періоду, тому є надійним активом для збереження та захисту від валютних коливань [13].

Роль золота в міжнародній валютній системі полягає у забезпеченні стабільності та надійності міжнародних фінансових операцій та здійсненні міжнародних платежів. Золото є однією з основних валют в міжнародній торгівлі та використовується як стандарт для визначення вартості інших валют.

Крім того, золото використовується як резервний актив для захисту національної валюти від знецінення та непередбачуваних валютних коливань. Це

стає особливо важливим у періоди економічної турбулентності та нестабільності на міжнародних фінансових ринках.

Загалом золото продовжує відігравати важливу роль на світових ринках, і різні країни використовують його для різних цілей залежно від своїх економічних і політичних обставин[3].

Виробничий попит на золото як сировину складає в середньому 10% від загального попиту, і ми маємо на увазі такі галузі, як електроніка, фармацевтика та виробництво електронних компонентів. На даному етапі сфера застосування золота розширюється, оскільки воно використовується у виробництві паливних елементів, хімічній обробці та боротьбі з забрудненням навколишнього середовища через тепло - та електропровідність металу, стійкість до колонізації бактеріями та корозії (див. рис.2.1., 2.2) [4].

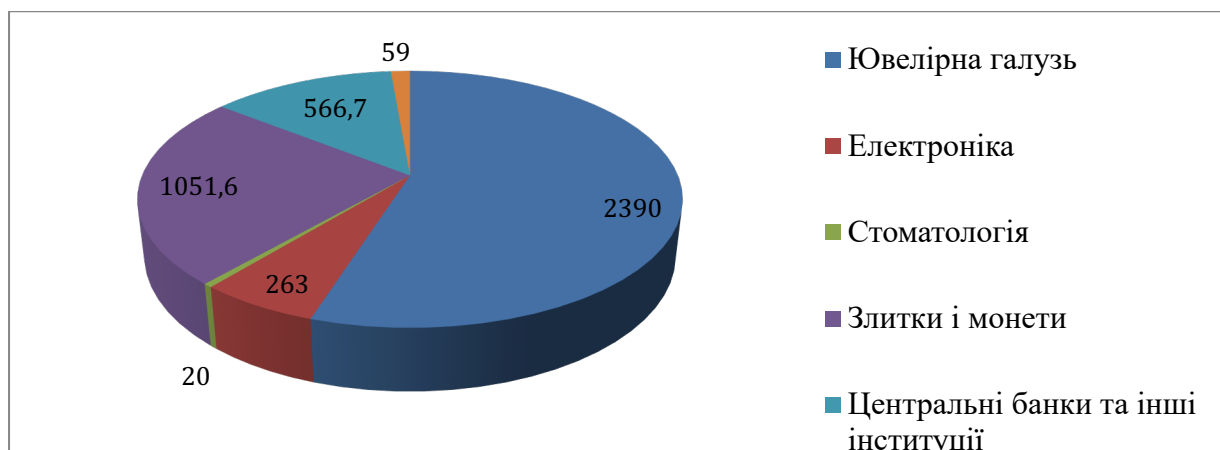

Рисунок 2.1. Світовий попит на золото в тон. у 2022 році

Джерело: побудовано автором на основі [4]

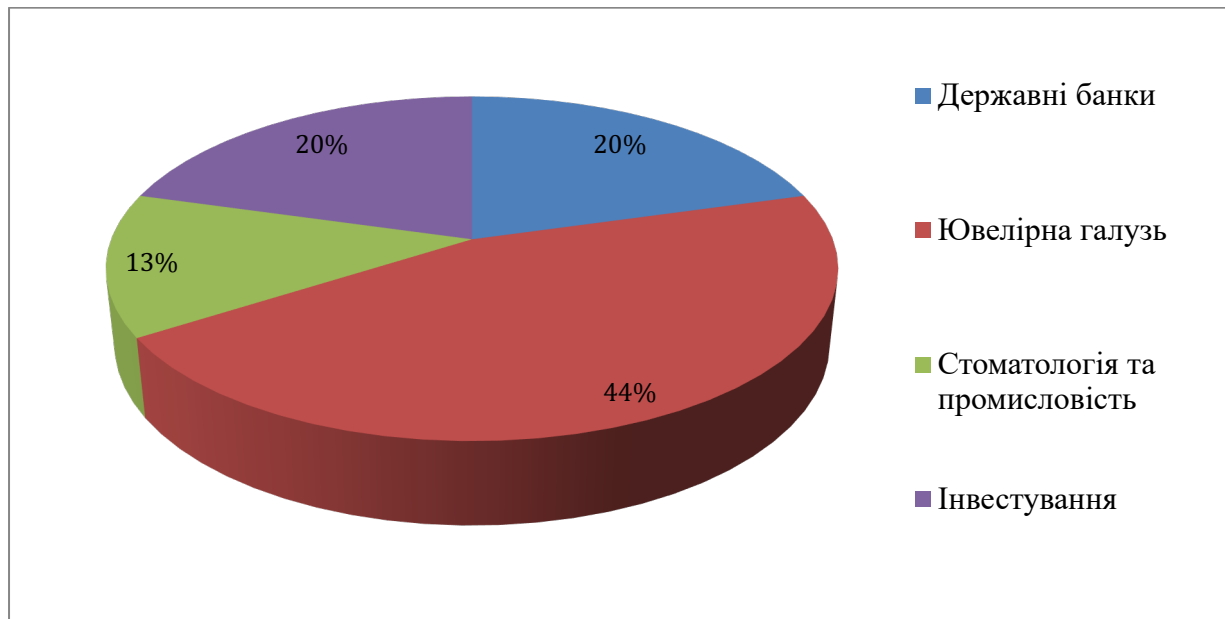

Рисунок 2.2. Світовий попит на золото в % у 2022 році

Джерело: побудовано автором на основі [4]

Золото грає важливу роль на світових ринках протягом останніх п'яти років (див таблиця 2.1).

Таблиця 2.1. – Статистика золота на світових ринках протягом останніх п'яти років

Рік	Ціна золота на початок року	Ціна золота на кінець року	Зміна ціни
2018	\$1,154.05	\$1,309.30	+13.45%
2019	\$1,303.05	\$1,278.70	-1.87%
2020	\$1,287.50	\$1,517.60	+17.87%
2021	\$1,517.60	\$1,895.10	+24.90%
2022	\$1,895.10	\$1,841.30	-2.84%

Джерело: створено автором на основі [18]

В Сполучених Штатах золото використовується як засіб захисту від політичної та економічної невизначеності, наприклад, під час президентських виборів у 2020 році та пандемії COVID-19 інвестори швидко переключили свої інвестиції на золото, щоб захистити свої портфелі.

Китай є найбільшим споживачем золота у світі, з попитом переважно на ювелірні вироби (див. таблицю 2.2.).

Країна	Виробництво (у метричних тоннах) в 2022 році	Споживання (у метричних тоннах) в 2022 році
Китай	368	1,066
Індія	90	446
США	190	209
Германія	98	86
Туреччина	38	65
росія	342	43

Таблиця 2.2. – Споживачі золота у світі за 2022 році

Джерело: створено автором на основі [5]

Індія також є значним споживачем золота для ювелірних виробів та інвестицій. Однак, індійський уряд діє в напрямку скорочення імпорту золота, щоб зменшити торговельний дефіцит [16].

У Туреччині золото використовується як засіб збереження вартості в періоди економічної невизначеності та нестабільності валюти. Громадяни Туреччини купують золото, щоб захистити свої заощадження, оскільки турецька ліра значно знецінилася[17].

Золотовидобуток має важливе значення для соціального та економічного розвитку багатьох країн світу (див. таблицю 2.3 та 2.4.)

Таблиця 2.3 – Золотовидобуток у світі

Країна	Золотовидобуток в 2022 році (тонн)
Китай	430
Австралія	325
Росія	320
США	220
Канада	180
Перу	130
Гана	100
Узбекистан	90
Мексика	85
Бразилія	80

Джерело: створено автором на основі [24]

Таблиця 2.4 – Характеристика золотовидобутку для соціального та економічного розвитку країн світу

Зайнятість	Видобуток золота створює робочі місця як прямо, так і опосередковано. Багато людей зайняті в самому гірничодобувному секторі, тоді як інші працюють у суміжних галузях, таких як транспорт, виробництво обладнання та будівництво.
Розвиток інфраструктури	Видобуток золота також може сприяти розвитку інфраструктури у віддалених районах, де відбувається видобуток. Гірничодобувні компанії часто будують дороги, мости та інші об'єкти, які можуть принести користь місцевим громадам навіть після завершення видобутку.
Прибуток від експорту	Золото є цінним товаром, який можна продати на міжнародних ринках, і видобуток золота може значно збільшити прибуток країни від експорту.
Податкові надходження	Гірничодобувні компанії сплачують податки зі своїх прибутків, які можуть сприяти державним доходам і допомагати фінансувати державні послуги, такі як охорона здоров'я, освіта та розвиток інфраструктури.
Розвиток громади	Багато гірничодобувних компаній мають програми соціальної відповідальності, які підтримують проекти розвитку громади, такі як будівництво шкіл, надання медичних послуг та сприяння збереженню навколишнього середовища.
Економічне зростання	Видобуток золота також може стимулювати економічне зростання шляхом створення нових підприємств і можливостей для підприємців, а також залучення іноземних інвестицій і стимулювання місцевої економіки.

Джерело: створено автором на основі [7, 17]

Однак важливо зазначити, що видобуток золота також може мати негативні соціальні та екологічні наслідки, такі як переміщення місцевих громад, забруднення водних шляхів та екосистем, а також шкідливі умови праці для шахтарів. Тому для гірничодобувних компаній і урядів важливо впроваджувати відповідальну практику видобутку, яка мінімізує ці негативні наслідки, максимізуючи соціальні та економічні вигоди від видобутку золота[26].

Золото виконує кілька важливих функцій у макроекономіці, які можна розділити на три категорії (див. рис.2.3):

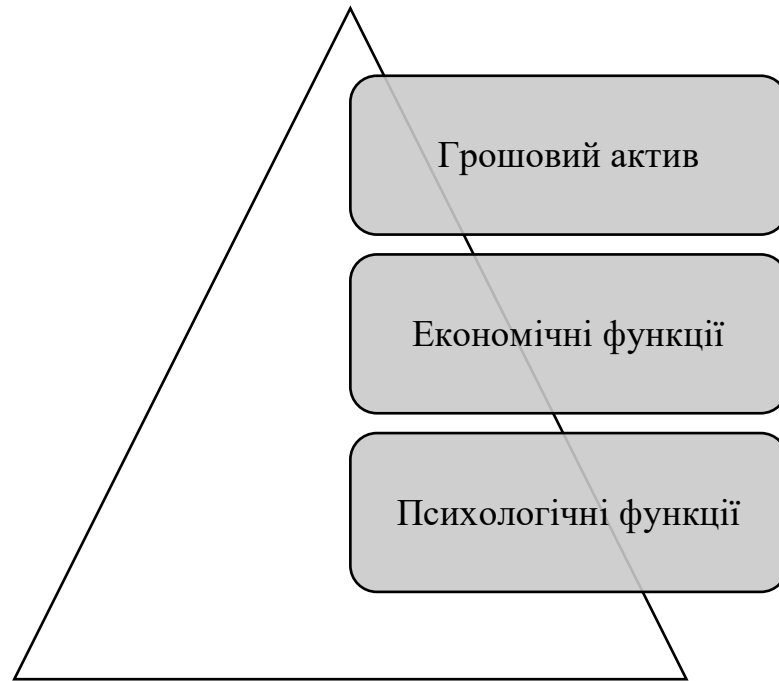

Рисунок 2.4 Функції грошей в макроекономіці

Джерело: побудовано автором на основі [7]

Золото виступало в ролі грошей протягом тисяч років і продовжує залишатися важливим грошовим активом і сьогодні. Золото виконує декілька грошових функцій [7]:

1. Грошовий актив:

- Зберігання цінності: золото є довговічним активом, який не піддається корозії, не іржавіє та не тьмяніє. Він зберігає свою цінність з часом і тому вважається надійним засобом збереження вартості.
- Розрахункова одиниця: золото можна використовувати як стандартну одиницю вимірювання для оцінки товарів і послуг.
- Засіб обміну: золото можна використовувати як засіб обміну у формі монет або злитків.
- Забезпечення валюти: у минулому золото використовувалося для забезпечення валют, забезпечуючи гарантію їх вартості. Хоча золотий стандарт більше не використовується, центральні банки все ще тримають золото як резервний актив для підтримки вартості своїх валют.

2. Економічні функції[18]:

Золото також виконує кілька важливих економічних функцій:

- Інвестиції: золото є популярним інвестиційним активом, який часто використовують як захист від інфляції та коливань валют. Він також вважається надійним активом у часи економічної невизначеності.
- Промислове використання: золото є високопровідним металом і використовується в різноманітних промислових цілях, таких як електроніка, аерокосмічна промисловість і медичні пристрої.
- Ювелірні вироби: золото є популярним матеріалом для ювелірних виробів як символ багатства та як форма прикраси.

3. Психологічні функції[18]:

Нарешті, золото виконує кілька психологічних функцій:

- Символ статусу: золото використовувалося як символ багатства та статусу протягом тисячоліть, і продовжує виконувати цю роль сьогодні.
- Впевненість: зберігання золота може забезпечити відчуття безпеки та впевненості, особливо під час економічної невизначеності.
- Культурне значення: золото має культурне та історичне значення в багатьох культурах по всьому світу та часто використовується в традиційних церемоніях і святах.

Загалом, функції золота в макроекономіці різноманітні та складні, і його роль продовжує розвиватися, оскільки економічні та культурні фактори змінюються з часом.

Золото також відіграє значну роль на фондовому ринку. Однією з найважливіших функцій золота на фондовому ринку є захист від інфляції. Коли вартість паперової валюти падає, ціна на золото має тенденцію до зростання. Це тому, що золото є обмеженим ресурсом, який не можна легко відтворити або надрукувати як паперову валюту. У результаті золото часто розглядається як засіб збереження вартості, особливо під час високої інфляції[5].

Золото також служить інструментом диверсифікації на фондовому ринку. Оскільки золото часто рухається незалежно від інших класів активів, таких як акції та облігації, додавання золота до портфеля може допомогти зменшити загальний ризик. Це пояснюється тим, що якщо один клас активів зазнає спаду, інші можуть не постраждати в такій самій мірі. Диверсифікувавши свої портфелі за допомогою золота, інвестори можуть потенційно з часом покращити свої доходи з поправкою на ризик[5].

Окрім своєї цінності як інструменту диверсифікації, золото також можна використовувати як барометр настроїв інвесторів. Коли інвестори стурбовані станом економіки чи фондового ринку, вони можуть звернутись до золота як безпечного активу. Це може призвести до зростання ціни на золото навіть за відсутності інфляції. І навпаки, коли інвестори більш оптимістично дивляться в майбутнє, вони можуть бути менш схильні тримати золото, що призведе до зниження цін [9].

Ще одна функція золота на фондовому ринку — це інструмент торгівлі. Ф'ючерсні контракти на золото, наприклад, дозволяють трейдерам спекулювати щодо майбутньої ціни на золото. Купуючи або продаючи ці контракти, трейдери можуть потенційно отримати прибуток від зміни ціни на золото з часом. Подібним чином біржові фонди (ETF), які відстежують ціну золота, можна купувати та продавати як акції, надаючи інвесторам доступ до ринку золота без необхідності володіння фізичним золотом[21].

Золотодобувні компанії також відіграють певну роль на фондовому ринку (див. таблиця 2.5). Ці компанії видобувають золото із землі та продають його інвесторам або іншим компаніям. У результаті ціна їх акцій часто прив'язана до ціни золота. Якщо ціна на золото зростає, акції золотодобувної промисловості також можуть зрости, оскільки інвестори очікують збільшення прибутку. І навпаки, якщо ціна на золото падає, акції золотодобувної промисловості також можуть впасти[33].

Таблиця 2.5. – Топ золотодобувних компаній у світі

Ранг	Компанія	Видобуток золота (у млн унцій)
1	новоросійський ГМК	94.4
2	Баррик Голд	71.9
3	Англо-Американська	63.6
4	Ньюмонт Майнінг	61.3
5	Кінрос Голд	59.2
6	Поліус	58.7
7	Фреснілло	54.0
8	Голдкорп	43.1
9	Сібанк	42.7
10	Агніко-Его	41.9

Джерело: створено автором на основі [25]

Центральні банки також відіграють певну роль на ринку золота. Багато центральних банків зберігають значні обсяги золота як резервний актив. Ці резерви можна використовувати для підтримки вартості валюти країни або для розрахунків за міжнародними операціями. Коли центральні банки купують або продають золото, це може мати значний вплив на ціну золота на ринку.

Золото також використовується у виробництві різних товарів, включаючи ювелірні вироби, електроніку та медичні прилади. У результаті попит на золото в цих галузях може вплинути на ціну золота на ринку. Наприклад, якщо попит на золото в ювелірній промисловості зростає, ціна на золото також може зрости.

Окрім практичного застосування, золото також має культурне значення, яке може вплинути на його вартість на фондовому ринку. Золото століттями цінувалося за його красу та рідкість і часто асоціювалося з багатством і статусом. У результаті попит на золото як символ престижу або як подарунок може вплинути на його ціну на ринку[26].

Нарешті, на золото також можуть вплинути геополітичні події. Коли в регіоні відбуваються політичні чи економічні потрясіння, інвестори можуть звернутись до золота як до надійного активу. Це може призвести до зростання ціни на золото навіть за відсутності інфляції. Так само ймовірність глобальних конфліктів або криз може вплинути на ціну золота, оскільки інвестори шукають безпечні інвестиції [16].

У загальному, роль золота в офіційних золотовалютних резервах та міжнародній валютній системі полягає у забезпеченні стабільності та надійності національних валют

Золото також використовується як міжнародний резервний актив для зменшення ризику валютного ризику та забезпечення фінансової стабільності. Золото має високу ліквідність та відомий та довготривалий історичний стан в якості грошового стандарту. Це забезпечує йому надійність і стійкість як інвестиційного активу.

Офіційні золотовалютні резерви країн світу включають понад 34 тисячі тонн золота, зберігаючого у центральних банках країн. Серед лідерів золотовалютних резервів є США, Європейський Союз, Німеччина, Італія, Франція, Росія, Китай та Індія (див. таблицю 2.6)

Таблиця 2.6 – Офіційні золотовалютні резерви країн світу

Країна	Запаси золота (в тоннах)	Ціна на золото (за унцію)	Зміна ціни (за останні 5 років)
США	8,134.0	\$1,767.00	+39.8%
Німеччина	3,362.4	\$1,767.00	+39.8%
Італія	2,451.8	\$1,767.00	+39.8%
Франція	2,436.0	\$1,767.00	+39.8%
Росія	2,295.4	\$1,767.00	+39.8%
Китай	1,948.3	\$1,767.00	+39.8%
Швейцарія	1,040.0	\$1,767.00	+39.8%
Японія	765.2	\$1,767.00	+39.8%
Індія	695.3	\$1,767.00	+39.8%
Нідерланди	612.5	\$1,767.00	+39.8%

Джерело: створено автором на основі [21]

У зв'язку зі зростанням валютної конкуренції, деякі країни відновлюють свої золотовалютні резерви та збільшують обсяги золота у своїх портфелях. Зокрема, Росія, Китай та Індія останнім часом збільшують свої золотовалютні резерви, що свідчить про високу важливість золота як надійного резервного активу. Впродовж останніх кількох років гроші еволюціонували від фіатних до цифрових валют. Цифрова валюта справила значний вплив на світ завдяки своїм унікальним властивостям. По-перше, вона існує лише в електронному вигляді, і

для її регулювання не потрібен банк чи державний орган. Замість цього цифрова валюта звертається до технологій і шифрування[23].

На квітень 2023 року, найвищу ринкову капіталізацію серед криптовалют мають наступні [4]:

1. Bitcoin (BTC): Біткоїн, створений у 2009 році, є першою та найбільшою криптовалютою з ринковою капіталізацією понад 1 трильйон доларів. Це децентралізована цифрова валюта, яка дозволяє здійснювати однорангові транзакції без посередників, таких як банки чи платіжні процесори.

2. Ethereum (ETH): створений у 2015 році, Ethereum є другою за величиною криптовалютою за ринковою капіталізацією з ринковою капіталізацією близько 400 мільярдів доларів. Ethereum — це децентралізована платформа, яка дозволяє створювати смарт-контракти та децентралізовані програми (DApps).

3. Binance Coin (BNB): Binance Coin, створена в 2017 році криптовалютною біржею Binance, має ринкову капіталізацію близько 100 мільярдів доларів. Він використовується для оплати комісій за транзакції на біржі Binance, а також може використовуватися для покупки товарів і послуг на різних платформах.

4. Cardano (ADA): Cardano, створений у 2017 році, є децентралізованою платформою, яка дозволяє створювати смарт-контракти та DApps. Його ринкова капіталізація становить близько 90 мільярдів доларів.

5. Solana (SOL): Solana, створена в 2020 році, є високопродуктивною блокчейн-платформою, яка дозволяє здійснювати швидкі та безпечні транзакції. Його ринкова капіталізація становить близько 60 мільярдів доларів.

6. Dogecoin (DOGE): створений у 2013 році як жарт, Dogecoin став культовим і має ринкову капіталізацію близько 50 мільярдів доларів. Це децентралізована цифрова валюта, яка дозволяє здійснювати однорангові транзакції.

7. XRP (XRP): створений у 2012 році компанією Ripple Labs, XRP — це цифрова валюта, яка використовується для транскордонних платежів і грошових переказів. Його ринкова капіталізація становить близько 40 мільярдів доларів.

8. Polkadot (DOT): створений у 2020 році Polkadot є децентралізованою платформою, яка дозволяє створювати взаємосумісні блокчейни. Його ринкова капіталізація становить близько 35 мільярдів доларів.

9. Tether (USDT): Tether, створений у 2014 році, є стейблкойном, прив'язаним до долара США. Його часто використовують як спосіб торгівлі криптовалютами без волатильності інших цифрових валют. Його ринкова капіталізація становить близько 30 мільярдів доларів.

10. Avalanche (AVAX): створена в 2020 році Avalanche є децентралізованою платформою, яка дозволяє створювати смарт-контракти та DApps. Його ринкова капіталізація становить близько 25 мільярдів доларів.

Біткоїн — це децентралізована цифрова валюта, створена в 2009 році невідомою особою або групою під псевдонімом «Сатоші Накамото». Витоки біткоіна можна простежити до документу, опублікованого Накамото в 2008 році, в якому викладено основні принципи та дизайн валюти [12].

Є кілька причин, чому цифрові валюти стають все більш популярними. По-перше, вони пропонують високий ступінь конфіденційності та безпеки, оскільки транзакції реєструються в децентралізованій книзі, яка називається блокчейн. Крім того, цифрові валюти часто швидші та дешевші у використанні, ніж традиційні валюти, оскільки вони не потребують посередників, таких як банки, для обробки транзакцій.

Іншим фактором, що сприяє зростанню цифрових валют, є все більше визнання їх як законної форми оплати. Зараз багато роздрібних торговців і постачальників послуг приймають цифрові валюти як оплату, а деякі країни навіть почали експериментувати зі створенням власних цифрових валют.

Однак із цифровими валютами також пов'язані проблеми та ризики. Наприклад, вони можуть бути дуже нестабільними, їхня вартість швидко

коливається залежно від ринкового попиту. Крім того, цифрові валюти можуть бути вразливими до хакерів та інших порушень безпеки, і вони ще не є широко прийнятими та не регулюються урядами[28].

Загалом зростання цифрових валют є серйозною зміною в нашому уявленні про гроші та глобальну фінансову систему. Незважаючи на те, що з цифровими валютами все ще пов'язано багато невизначеностей і проблем, вони ймовірно продовжуватимуть відігравати важливу роль у майбутньому фінансів і торгівлі.

Світові гроші - це гроші, які використовуються як засіб платежу в міжнародній торгівлі та фінансових операціях. Найбільш відомим прикладом світової грошової одиниці є долар США. Долар використовується як головна валюта міжнародних резервів центральних банків, а також в основних операціях на міжнародних ринках. Інші валюти, які використовуються в міжнародній торгівлі та фінансових операціях, включають євро, єну, фунт стерлінгів та швейцарський франк[28].

У підсумку, золото має важливу роль як надійний резервний актив та забезпечує стабільність та надійність валютних систем країн світу. Розумна стратегія зберігання золотовалютних резервів може зменшити ризики валютного ризику та сприяти фінансовій стабільності в цілому.

2.2. Роль золота у валютній системі України

Україна має золотовалютні резерви, які включають золото та інші іноземні валюти, які зберігаються у Національному банку України (НБУ). Золотовалютні резерви України використовуються для забезпечення стабільності національної валюти та здійснення міжнародних платежів.

Золотовалютні резерви України можуть бути використані для регулювання курсу національної валюти та забезпечення фінансової стабільності країни в разі

зовнішньоекономічних шоків. Наприклад, в разі надзвичайних обставин, коли потрібно забезпечити додаткову ліквідність на валютному ринку, НБУ може продати деяку кількість іноземної валюти зі свого золотовалютного резерву [10].

Згідно з офіційною статистикою НБУ, станом на кінець 2021 року золотовалютні резерви України становили близько 29 млрд доларів США, що є достатньою сумою для забезпечення фінансової стабільності країни та здійснення міжнародних платежів[4].

Золото, як частина золотовалютних резервів України, має важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності країни. Золото зберігає свою вартість протягом тривалого періоду часу та не залежить від політичних чи економічних ризиків, що може виникнути при роботі з іншими валютами.

Крім того, золото може бути використане для захисту від інфляції та зберігання багатства, тому воно є популярним активом для інвесторів та фінансових установ. Золото є однією з найстабільніших інвестиційних опцій на ринку та допомагає зберегти вартість грошей у разі знецінення національної валюти [9].

Золото також використовується як інструмент для розрахунків у міжнародній торгівлі. Багато країн світу використовують золото як запасний актив для забезпечення своїх валютних резервів та стабільності національної валюти. Золото може бути використане для вирішення міжнародних фінансових спорів та конфліктів, так як воно має універсальну природу та визнану вартість.

Наприклад, у 2020 році НБУ продав частину свого золота, щоб збільшити свої валютні резерви та забезпечити стабільність національної валюти в умовах пандемії COVID-19 та падіння цін на нафту [8].

Таким чином, золото має важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності та економічного розвитку України. Золотовалютні резерви забезпечують країну фінансовою стабільністю та допомагають у здійсненні міжнародних платежів та торгівлі. Золото, як частина золотовалютних резервів,

є стабільним та надійним активом, який забезпечує захист від інфляції та збереження вартості грошей на довгий період часу (див. таблицю 2.7.).

Таблиця 2.7 – Зміна обсягу золотовалютних резервів України у період з 2016 по 2022 рік

Рік	Обсяг золотовалютних резервів (млрд. доларів США)
2016	15,536
2017	18,788
2018	20,828
2019	25,776
2020	28,025
2021	30,327
2022	43,043

Джерело: створено автором на основі [25]

У таблиці 2.7 представлено зміну обсягу золотовалютних резервів України у період з 2016 по 2022 рік. Загальний обсяг золотовалютних резервів збільшувався протягом цього періоду і склав на початку 2021 року більше 30 млрд. доларів США [11].

Таблиця 2.8 – Структура золотовалютних резервів України на 1 квартал 2021 року

Валюта	Обсяг (млн. доларів США)	% до загального обсягу
Долар США	21 023	69.3
Євро	6 219	20.5
Фунт стерлінгів	1 174	3.9
Ієна	971	3.2
Інші валюти	940	3.1

Джерело: створено автором на основі [21]

Примітка: Структура золотовалютних резервів України може змінюватися в залежності від країн-партнерів, змін курсів валют, макроекономічної ситуації в Україні та світі [21]

У таблиці 2.8 представлена структура золотовалютних резервів України на 1 квартал 2021 року. З таблиці видно, що більшість золотовалютних резервів України знаходиться в доларах США (69,3%), а також в євро (20,5%). Невелика частка резервів знаходиться в інших валютах, таких як фунт стерлінгів та ієна.

Структура золотовалютних резервів України може змінюватися в залежності від країн-партнерів, змін курсів валют, макроекономічної ситуації в Україні та світі. Проте, наявність золотовалютних резервів є важливою для забезпечення фінансової стабільності та захисту національної валюти в разі зовнішніх економічних викликів[16].

Крім того, золотовалютні резерви можуть використовуватися для виплати міжнародних зобов'язань, таких як виплати за кредитами, розрахунки за імпортом товарів та послуг. Вони також можуть використовуватися як джерело фінансування для урядових програм, наприклад, для створення резервного фонду чи для фінансування програм соціальної підтримки [16].

Крім золотовалютних резервів, Україна має національний золотий резерв, який складається з фізичного золота та золотих злитків. Згідно з останніми даними Національного банку України, національний золотий резерв становив більше 43 тонн золота на кінець 2022 року.

Роль золота в золотовалютних резервах України полягає в тому, що воно є надійним активом, який може зберігати свою вартість протягом тривалого періоду. Золото також використовується для диверсифікації золотовалютних резервів та зменшення ризику валютних коливань. Крім того, наявність золотовалютних резервів може забезпечити додаткову довіру інвесторів до національної валюти та економіки в цілому.

Загалом, золотовалютні резерви є важливим інструментом для забезпечення стабільності національної валюти та економіки в цілому. Використання золота як складової золотовалютних резервів може зменшити ризики валютних коливань та забезпечити додаткову довіру інвесторів до економіки країни[25].

Золотовалютні резерви України, як і раніше, є одним з ключових показників стабільності економіки країни. В грудні 2022 року ці резерви значно зросли, що було спричинено гуманітарними переказами країнами Євросоюзу внаслідок російського вторгнення в Україну. Золотовалютні резерви України за 2022 рік зменшилися на 4,482 млрд дол або на 21,5%, досягнувши майже 25,302 млрд дол в кінці року. Це майже на 5 млрд дол або на 23,9% перевищує показник кінця 2019 року. Проте, золотовалютні резерви України є недостатнім щодо обсягу зовнішньої заборгованості країни, і їх рівень можна вважати достатнім, але не стійким. Утрата золотовалютних резервів в 2021-2022 роках була спричинена фінансово-економічним хаосом внаслідок війни і страхами щодо можливого розвалу країни з банківської системи. Однак, наразі показники міжнародних резервів України стабілізуються, зокрема, завдяки сприятливій ситуації на валютному ринку [12].

Однією з основних функцій золота є його використання в якості резервного активу центральних банків. Зараз більшість країн світу має золотовалютні резерви, що складаються з золота та інших валютних активів, таких як державні облігації, іноземна валюта, короткострокові депозити тощо.

Золото є надійним активом, оскільки його ціна менш залежить від коливань валютних курсів та інших факторів, що впливають на інші активи. Захист від інфляції є ще однією перевагою золота, оскільки його ціна зазвичай зростає в періоди підвищення інфляції[23].

Золото також може бути використане як інструмент збереження капіталу в періоди економічної нестабільності та криз. В такі періоди, коли інші активи можуть втратити значну частину своєї вартості, золото залишається стійким резервним активом, що зберігає свою вартість.

За останні кілька десятиліть золото також стало предметом інвестування для приватних інвесторів. Інвестори можуть придбати золото у формі монет або інвестиційних продуктів, таких як золоті ETF (фонди, що відслідковують ціну золота) [23].

В цілому, золото є важливим фінансовим активом, який має різні застосування. Воно використовується як резервний актив центральних банків, інструмент збереження капіталу, інвестиційний продукт для приватних інвесторів, а також має велику історичну значимість як світ (див. таблиця 2.9)

Таблиця 2.9 – Золотовалютний резерв України

Тип активу	Відсоток від загального обсягу ЗВР
Готівкова валюта	60,1%
Валютні цінності	29,6%
Золото	10,3%
МВФ-спеціальні права запозичення	0,1%

Джерело: створено автором на основі [9]

Золотовалютні резерви України складаються з різних видів активів, таких як готівкова валюта, валютні цінності, золото та інші. Готівкова валюта становить більшу частину загального обсягу золотовалютного резерву України, водночас золото складає лише невеликий відсоток. Це пов'язано з тим, що золото є менш ліквідним активом порівняно з готівковою валютою та валютними цінностями. Однак, золото залишається важливим елементом збереження стабільності та надійності золотовалютного резерву України[9].

Криптовалюти в Україні стали все більш популярними в останні роки, як серед інвесторів, так і серед користувачів, які використовують їх для здійснення операцій та зберігання активів.

Україна не має конкретного законодавства, що регулює криптовалюти, але влада активно розглядає питання їх регулювання. У 2018 році було прийнято закон "Про валюту та валютні операції", який визначає криптовалюту як "цифровий актив", що не є офіційним засобом платежу в Україні[9].

На даний момент український ринок криптовалют є досить розвиненим і на ньому працює багато обмінників та бірж. Проте, існують також ризики, пов'язані зі зловживанням криптовалютами для здійснення незаконних дій, таких як відмивання грошей, фінансування тероризму та інші.

З метою зменшення ризиків, пов'язаних з використанням криптовалют в незаконних цілях, українські владні органи активно працюють над розробкою правового регулювання криптовалют. У 2020 році був розроблений проект закону "Про валютні операції", який містить положення щодо регулювання криптовалют та бізнесу, пов'язаного з ними [23].

Одним з головних аспектів регулювання криптовалют в Україні є оподаткування. У 2020 році було прийнято закон "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування доходів від операцій з криптовалютами", який встановлює правила оподаткування доходів, отриманих від операцій з криптовалютами. Зокрема, доходи від операцій з криптовалютами оподатковуються за ставкою 18%[9].

Крім того, українські владні органи прагнуть розвивати технології блокчейн, які є основою криптовалют. У 2020 році було прийнято закон "Про віртуальні активи", який визнає блокчейн технологією, яка може використовуватись для зберігання інформації про власність та права на речі. Цей закон дозволяє використовувати блокчейн для проведення електронних торгів та забезпечує правову підтримку використання цієї технології в різних сферах життя.

Загалом, криптовалюти в Україні стали досить поширеним явищем, і вони привертають увагу як інвесторів, так і користувачів. Однак, оскільки ще не існує чіткого правового регулювання, використання криптовалют пов'язане з певними ризиками. Тому важливо добре ознайомлюватись з правилами та ризиками, пов'язаними з їх використанням, і вживати необхідних заходів безпеки.

Одним з головних викликів, які стоять перед українським ринком криптовалют, є недостатня інформованість населення про цю технологію. Багато людей ще не знають, що таке криптовалюти, як вони працюють та як їх можна використовувати[17].

У зв'язку з цим українська влада планує проводити інформаційну роботу серед населення з метою поширення свідомості про криптовалюти та їх

можливості. Також уряд працює над розвитком криптовалютних стартапів, які можуть стати важливим джерелом розвитку економіки країни.

Ще одним важливим аспектом є розвиток ринку криптовалютних платежів та фінансових послуг. Україна має потенціал стати лідером у розробці інноваційних рішень у цій сфері. Наприклад, можливо використовувати криптовалюту для здійснення безкоштовних міжнародних переказів коштів, що може сприяти розвитку експорту та залученню іноземних інвестицій.

Отже, ринок криптовалют в Україні продовжує розвиватись, а українська влада активно працює над створенням правового регулювання, яке б забезпечувало безпеку та стабільність цього ринку. Водночас, важливо забезпечити інформованість населення про криптовалюту та їх можливості, щоб забезпечити максимальну користь від їх використання[12].

Одним з перспективних напрямків розвитку криптовалютного ринку в Україні є використання технології блокчейн у різних галузях економіки. Наприклад, блокчейн може бути використаний у сфері зберігання медичних даних, енергетиці, логістиці та багатьох інших галузях.

Також українська влада активно підтримує розвиток криптовалютного ринку через залучення іноземних інвестицій та сприяння розвитку криптовалютних стартапів. Наприклад, в 2020 році український блокчейн-стартап Remme привернув \$1,5 млн інвестицій від турецької компанії TEB BNP Paribas, що стало важливим кроком для розвитку криптовалютного ринку в Україні [23].

Однак, варто зазначити, що криптовалюту також мають певні ризики, пов'язані зі змінністю їх курсу та можливістю використання для здійснення шахрайства та кібератак. Тому важливо дотримуватись правил безпеки та вивчати всі можливі ризики, пов'язані з використанням криптовалют.

Україна має потенціал стати лідером у розвитку криптовалютного ринку та технології блокчейн, що може мати позитивний вплив на економіку країни та

залучення іноземних інвестицій. Однак, важливо дотримуватись правил та регулювань, щоб забезпечити стабільність та безпеку на ринку криптовалют.

2.3. Перспективи функціонування золота як світових грошей

Золото відіграє важливу роль як світові гроші протягом століть, і на сьогоднішній день його функції та роль в економіці продовжують еволюціонувати. Проте, у зв'язку зі зростанням глобалізації та швидким розвитком цифрових технологій, постають нові виклики для функціонування золота як світових грошей. Давайте розглянемо деякі з них та шляхи їх вирішення [16].

1. Нестабільність валютного курсу. Однією з проблем, пов'язаних із функціонуванням золота як світових грошей, є нестабільність валютного курсу, який може вплинути на ціну золота. Для вирішення цієї проблеми було запропоновано створення золотого долара, який би був пов'язаний зі змінною кількістю золота.

2. Відсутність золотого стандарту. Золотий стандарт був припинений багато років тому, і це створює проблему для золота як світових грошей. Однак, було запропоновано створення нового золотого стандарту, який би був заснований на сучасній економіці та фінансовій системі.

3. Конкуренція від криптовалют. Криптовалюти, такі як Bitcoin, Ethereum та інші, стали конкурентами для золота як світових грошей. Однак, багато експертів вважають, що золото все ще залишається більш надійним та стійким активом порівняно з криптовалютами.

4. Підвищення вартості золота. Останнім часом, ціна золота зростає значно, що може створити проблему для його використання як світових грошей.

5. Збільшення попиту на золото. Збільшення попиту на золото з боку інвесторів та держав може вплинути на стан золотовалютних резервів країн та

міжнародну валютну систему. Це може привести до нестачі золота та невідповідності між попитом та пропозицією.

6. Використання золота у виробництві. Золото не тільки використовується як світові гроші, але також має велике значення у виробництві електроніки, ювелірних виробів та інших продуктів. Це може призвести до збільшення попиту на золото, що може вплинути на його ціну та на стан золотовалютних резервів країн.

7. Розвиток цифрової економіки. З розвитком цифрової економіки та технологій з'являються нові можливості для використання золота як світових грошей. Однак, це також ставить під загрозу традиційну роль золота у міжнародній валютній системі.

Щоб вирішити ці проблеми та забезпечити стабільність золотовалютних резервів та міжнародної валютної системи, можна вжити ряд заходів, таких як [9]:

- Підвищення транспарентності та ефективності управління золотовалютними резервами країн.
- Повернення до золотого стандарту або створення нового золотого стандарту, який би відповідав сучасним умовам.
- Розширення використання золота у міжнародній торгівлі та фінансових операціях.
- Проведення досліджень щодо можливості використання цифрових технологій для забезпечення стабільності.
- Розвиток інвестиційного ринку золота. Для забезпечення стабільності золотовалютних резервів та міжнародної валютної системи можна розвивати інвестиційний ринок золота, що дозволить інвесторам купувати та продавати золото на відкритих ринках.
- Запровадження нових інноваційних фінансових інструментів. Створення нових фінансових інструментів на базі золота може забезпечити більшу

стабільність на фінансових ринках та збільшити інтерес до золота як світових грошей.

- Розвиток зеленої економіки. Забезпечення стабільності золотовалютних резервів та міжнародної валютної системи може бути досягнуто шляхом розвитку зеленої економіки, що зменшить залежність від нестійких економічних та екологічних факторів.

Таким чином, золото відіграє важливу роль у міжнародній валютній системі та забезпечує стабільність золотовалютних резервів країн. Однак, збільшення попиту на золото та розвиток нових технологій можуть поставити під загрозу традиційну роль золота у міжнародній валютній системі. Щоб забезпечити стабільність золотовалютних резервів та міжнародної валютної системи, можна вжити ряд заходів, таких як підвищення транспарентності та ефективності управління золотовалютними резервами країн, розвиток інвестиційного ринку золота, запровадження нових інноваційних фінансових інструментів та розвиток зеленої економіки.

Золото вже століттями вважається одним з найбільш стабільних та надійних активів, які можна використовувати як засіб збереження вартості та забезпечення фінансової стабільності. Однак, золото ніколи не стало світовими грошима на практиці, тому що вважається недостатньо легким та зручним для використання в міжнародній торгівлі та міжнародних фінансових операціях. Проте, в останні роки знову з'явилися деякі тенденції, які можуть змінити цю ситуацію[27].

Однією з проблем використання золота як світових грошей є високі витрати на зберігання та транспортування. Золото є важким та дорогим для перевезення, тому що його вага та розмір не дозволяють використовувати його як зручний засіб платежу. Крім того, золото потребує особливих умов зберігання, що збільшує витрати на зберігання та страхування[27].

Іншою проблемою є висока вартість золота, яка може бути неприйнятною для деяких країн з низьким рівнем економічного розвитку. Крім того, існують

певні проблеми з підтриманням стабільного курсу золота, оскільки він може бути під впливом різних факторів, таких як добування золота, зміни геополітичної ситуації, інфляція тощо.

Однак, з'явилися деякі шляхи вирішення цих проблем. Наприклад, можливо використовувати золото як базову валюту для створення цифрових валют, таких як стейбл [10].

Так, як я зазначила раніше, можливо використовувати золото як базову валюту для створення цифрових валют, таких як стейблкоїни. Стейблкоїни - це цифрові валюти, які пов'язані з реальними активами, такими як золото, долари США, євро тощо, що дозволяє їм бути стабільними у вартості. Це зменшує ризики від курсових коливань та забезпечує стабільну вартість цифрової валюти.

Також, з'являються нові технології, такі як блокчейн, які можуть зробити золото більш доступним та зручним для використання в міжнародних фінансових операціях. Наприклад, можливо створити децентралізовану платформу для купівлі та продажу золота, де можна буде проводити операції безпосередньо між учасниками без посередництва банків та інших фінансових установ. Такі технології дозволять зменшити витрати на транспортування та зберігання золота, а також зроблять операції з ним більш ефективними та безпечними[19].

Отже, хоча використання золота як світових грошей стикається з певними проблемами, з'являються нові технології та інноваційні рішення, які можуть зробити його більш доступним та зручним для використання в міжнародних фінансових операціях.

Одним з можливих рішень є створення золото-обмінних стандартів, які забезпечать стабільний курс золота та зможуть бути використані як базовий елемент міжнародної фінансової системи. Такі стандарти можуть включати в себе встановлення міжнародних правил зберігання та перевезення золота, а також створення глобальної валюти на основі золота. Однак, такі рішення

можуть знайти опір у тих країнах, які мають значні запаси інших дорогоцінних металів або валют.

Також, можливо використовувати золото як засіб забезпечення нових криптовалют. Наприклад, можна створити криптовалюту, яка буде пов'язана з певною кількістю золота та матиме стабільний курс. Такі криптовалюти можуть стати популярними серед інвесторів, які шукають надійні та стабільні активи для збереження вартості.

Однак, важливо зазначити, що використання золота як світових грошей може стати менш актуальним у майбутньому, оскільки з'являються нові технології та інноваційні рішення, які можуть замінити традиційні форми грошового обігу. Наприклад, цифрові валюти та цифрові активи, такі як біткоїн та інші криптовалюти, можуть забезпечувати стабільну вартість та зручний спосіб оплати міжнародних фінансових операцій[22].

Отже, хоча золото залишається важливим активом для збереження вартості та забезпечення фінансової стабільності, з'являються нові технології та інноваційні рішення, які можуть з допомогою розв'язати проблеми, пов'язані з використанням золота як світових грошей. Хоча золото залишається важливим активом, воно може бути доповнене та замінено новими технологіями та інноваційними рішеннями, що можуть зробити фінансові операції більш ефективними, безпечними та зручними.

Наприклад, блокчейн-технологія може бути використана для забезпечення безпеки та ефективності операцій зі зберіганням та транспортуванням золота. Також можна створити цифрові активи, які будуть пов'язані з реальними активами, такими як золото, що дозволить їм бути стабільними у вартості та забезпечити стабільний курс. Крім того, цифрові валюти, такі як біткоїн та інші криптовалюти, можуть забезпечити новий спосіб оплати міжнародних фінансових операцій та замінити традиційні форми грошового обігу.

У цілому, розвиток нових технологій та інноваційних рішень може зробити золото більш доступним, ефективним та зручним для використання в

міжнародних фінансових операціях. Водночас, важливо знати, що золото залишається важливим активом для збереження вартості та забезпечення фінансової стабільності, тому використання його у міжнародній торгівлі та фінансах залишається актуальним та можливим в майбутньому [18].

Також варто зазначити, що золото має деякі недоліки, які можуть обмежувати його використання як світових грошей. Наприклад, золото є обмеженим ресурсом, і його видобуток може залежати від різних факторів, таких як технічні можливості та вартість видобутку. Також, золото може бути піддається крадіжкам та злочинній діяльності, що може зменшувати його стабільність та надійність як засобу збереження вартості.

Крім того, використання золота як світових грошей може стати проблематичним у світі, де більшість фінансових операцій проводиться безготівковим способом. Банківські та електронні платежі стають все більш популярними, тому золото може бути менш вигідним як засіб платежу в майбутньому [11].

Зараз світова економіка працює на основі різних валют та фінансових інструментів, таких як акції та облігації, тому важливо знайти рішення, яке враховуватиме не лише золото, але й інші активи та фінансові інструменти. Можливо, золото зможе стати одним з компонентів майбутньої міжнародної фінансової системи, але воно не зможе бути єдиним засобом платежу.

Отже, використання золота як світових грошей має свої переваги та недоліки, але з'являються нові технології та інноваційні рішення, які можуть зробити його більш доступним, ефективним та зручним для використання у міжнародних фінансових операціях. Крім того, важливо забезпечити стабільність та надійність будь-якої міжнародної фінансової системи, тому варто знайти компроміс між використанням золота та інших активів та фінансових інструментів.

Для забезпечення стабільності та надійності міжнародної фінансової системи можна розглядати створення різних міжнародних організацій та

установ, які будуть відповідальні за регулювання та контроль над фінансовими операціями. Також можна використовувати різні інструменти, які дозволять контролювати та забезпечувати стабільність фінансової системи, такі як міжнародні кредитні лінії, глобальні фонди та інші[17].

Крім того, важливо розвивати та використовувати нові технології, які можуть забезпечувати безпеку та ефективність міжнародних фінансових операцій. Блокчейн-технологія може бути використана для забезпечення безпеки та ефективності операцій зі зберіганням та транспортуванням різних активів, таких як золото та інші дорогоцінні метали.

У цілому, золото залишається важливим активом для збереження вартості та забезпечення фінансової стабільності, але використання його як світових грошей має свої переваги та недоліки. Щоб забезпечити стабільність та надійність міжнародної фінансової системи, варто розглядати використання різних активів та фінансових інструментів, а також розвивати нові технології та інноваційні рішення, які дозволять забезпечити ефективність, безпеку та стабільність фінансових операцій. Розвиток цифрових технологій та криптовалют може зробити міжнародні фінансові операції більш доступними та зручними, що дозволить економіці більш ефективно функціонувати та розвиватись [20].

Отже, золото залишається важливим активом у сучасній економіці, яке може використовуватися як засіб збереження вартості, захисту від інфляції та забезпечення фінансової стабільності. Однак, використання золота як світових грошей має свої обмеження та може бути замінено новими технологіями та інноваційними рішеннями, які забезпечують ефективність та безпеку міжнародних фінансових операцій[3].

У майбутньому можливо виникнення нових активів, які будуть конкурувати з золотом та забезпечувати нові можливості для міжнародних фінансових операцій. Наприклад, можливо з'явлення цифрових активів, які

будуть забезпечувати стабільність та безпеку міжнародних фінансових операцій, та що можуть бути пов'язані з різними активами, включаючи золото.

Також важливо знати, що золото може бути використане не лише в фінансових операціях, але й у промисловості. Золото використовується у виробництві електроніки, медицини та інших галузях промисловості. Це може стати додатковим фактором, який підтримуватиме попит на золото та забезпечуватиме стабільність його ціни[6].

У цілому, використання золота як світових грошей має свої переваги та недоліки, і важливо знайти компроміс між різними активами та фінансовими інструментами, які можуть забезпечувати ефективність та стабільність міжнародної фінансової системи. Золото залишається важливим активом для збереження вартості та захисту від інфляції, але його використання як єдиного засобу платежу може стати проблематичним у світі швидких технологій та електронних платежів. Нові технології та інноваційні рішення можуть зробити міжнародні фінансові операції більш ефективними та зручними, що сприятиме економічному розвитку та стабільності[23].

Загалом, золото має багато переваг як актив для збереження вартості, забезпечення фінансової стабільності та захисту від інфляції. Це особливо актуально в умовах нестабільності економіки та фінансових ринків, коли інвестори шукають надійні активи для збереження своїх коштів.

Однак, золото має свої недоліки, такі як обмеженість ресурсу та високі витрати на видобуток, зберігання та транспортування. Крім того, використання золота як єдиного засобу платежу може бути неефективним та незручним у світі швидких технологій та електронних платежів.

У таких умовах важливо знайти компроміс між використанням золота та інших активів та фінансових інструментів, які можуть забезпечити ефективність та стабільність міжнародної фінансової системи. Нові технології та інноваційні рішення можуть зробити міжнародні фінансові операції більш ефективними та зручними, що сприятиме економічному розвитку та стабільності[12].

Отже, золото залишається важливим активом для збереження вартості та забезпечення фінансової стабільності, але його використання як єдиного засобу платежу може бути проблематичним. Нові технології та інноваційні рішення можуть зробити міжнародні фінансові операції більш ефективними та зручними, що дозволить економіці більш ефективно функціонувати та розвиватися.

ВИСНОВКИ

1. У роботі було розглянуто роль золота як світових грошей та його функції в міжнародній валютній системі. Було зазначено, що золото використовувалось як гроші протягом тисяч років і продовжує служити грошовим активом у сучасну епоху. Також було розглянуто проблеми та тенденції у функціонуванні золота як світових грошей, зокрема збільшення попиту на золото та розвиток нових технологій, які можуть поставити під загрозу традиційну роль золота у міжнародній валютній системі.

2. Було встановлено, що для забезпечення стабільності золотовалютних резервів та міжнародної валютної системи було запропоновано вжити ряд заходів, таких як підвищення транспарентності та ефективності управління золотовалютними резервами країн, розвиток інвестиційного ринку золота, запровадження нових інноваційних фінансових інструментів та розвиток зеленої економіки.

3. Золото зберігає роль резерву потенційно ліквідних ресурсів, хеджування від валютного ризику та засобу отримання міжнародних позик, які залучаються для обслуговування дефіцитів платіжних балансів країн. Золото є як товаром, так і інвестиційним активом із такими характеристиками, як висока вартість і ліквідність, які роблять його привабливим для широкого кола інвесторів. Водночас, на відміну від інших інструментів на фінансовому ринку, золото не має проблем з довірою та визнанням, оскільки воно не є борговим зобов'язанням жодного емітента, що робить його важливим засобом безпечного зберігання офіційних золотовалютних резервів країни.

4. Золото відіграє важливу роль у міжнародній валютній системі та забезпечує стабільність золотовалютних резервів країн. Однак, необхідно постійно вдосконалювати та адаптувати міжнародну валютну систему до змін у світі.

5. Золото продовжує залишатися популярним інвестиційним активом, зокрема в періоди економічної нестабільності та політичної невизначеності. Багато країн, включаючи Україну, відведення частини своїх золотовалютних резервів на зберігання золота.

6. Проте, на фоні розвитку нових технологій та інновацій у фінансовому секторі, можливе зменшення ролі золота як світових грошей в майбутньому. Наприклад, впровадження криптовалют та блокчейн технологій може призвести до зміни у підходах до зберігання та обміну валюти.

Таким чином, важливо продовжувати дослідження та розвивати міжнародну валютну систему з урахуванням нових технологій та викликів, що стоять перед нею. Забезпечення стабільності та ефективності міжнародної валютної системи є важливим завданням для забезпечення економічного розвитку та стабільності у світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ільїн В.В. Фінансова цивілізація. — К.: Книга, 2007. — 528 с.
2. Чухно А.А. Твори: у 3 т. Т. 1. Становлення і розвиток ринкової економіки. К.: НАН України, Київ. нац. унт ім. Т. Шевченка, Наук. дослід. фін. Інтри Мвіфін. України, 2006. 592 с.
3. Економічна теорія. Політекономія : [підручник] / [В. Базилевич, В. Попов, К. Базилевич та ін.] ; за ред. В. Базилевича. 8-ме вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2022. 702 с
4. Зорбан А. Гроші у нашому суспільстві. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://obzorbankov.com.ua/uk/groshi-suspilstvo>.
5. Доскочинська Л. С. Аналіз впливу глобалізації на ціну золота / Доскочинська Любов // Схід. — 2019. — №6 (132). — С. 15–18.
6. Доскочинська Л. С. Вплив американського фактора на ціну золота / Любов С. Доскочинська // Актуальні проблеми економіки. 2021. №1 (163). С. 398–402
7. Доскочинська Л. С. Золото – фінансовий актив в умовах фінансової глобалізації / Л. С. Доскочинська // Науковий вісник НЛТУ України. 2012. №22. С. 234–239.
8. Диба М. І. Операційна характеристика міжнародного ринку банківських металів / Диба М. І., Василенко В. В. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/4767>
9. Доскочинська Л. С. Сучасні фактори впливу на ціну золота / Доскочинська Любов // Схід. 2020. №4 (124). С. 15–18.
10. Доскочинська Л. С. Еволюція ролі золота в економіці держав / Любов Доскочинська // Актуальні проблеми міжнародних відносин: політичні, економічні, правові аспекти : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф. Львів, 2020. С. 93–95.

11. Бодрова Н. Світові ринки дорогоцінних металів: сучасний стан та основні чинники впливу / Бодрова Н. // Вісник НБУ. 2021. № 7. С. 26-32
12. Савчук Н. Ринок золота: сучасний стан і перспективи розвитку / Савчук Н. // Ринок цінних паперів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.securities.usmdi.org.
13. Савчук Н. Ринок золота: сучасний стан і перспективи розвитку / Савчук Н. // Ринок цінних паперів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.securities.usmdi.org.
14. Сайт World Gold Council [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.gold.org/supplyand-demand/gold-demand-trends>
15. Федорчук А. Високосний фініш / Федорчук А. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua>.
16. Інвестиції в золото в 2020 році [Електронний ресурс]. Режим доступу: vseprogroshi.com.ua.
17. Федорчук А. Платина повертає позиції / Федорчук А. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// gazeta.dt.ua/business/platina-povertaye-poziciyi-.html](http://gazeta.dt.ua/business/platina-povertaye-poziciyi-.html).
18. Агентство Fitch трохи покращило прогноз падіння світового ВВП у 2020 році. Економічна правда : веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2020/12/8/6689>
19. World gold council [Електронний ресурс]: <http://www.research.gold.org/ prices/annual/>
20. Гевлич Л. Л., Гевлич І. Г. Перспективи суверенного дефолту в контексті наслідків сучасної фінансової кризи в Україні. Вісник Донецького національного університету. Серія В. Економіка і право. 2015. №1. С. 70–75.
21. Глущенко С. В. Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : НаУКМА, 2017. 64 с.

22. Говорушко Т. А., Ситник І. П. Функції і роль грошей у сучасній економіці. Формування ринкових відносин в Україні. 2019. № 9. С. 7-11. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/frv>
23. Закон України "Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними" від 18 листопада 1997 р., № 637/97–ВР // Відомості Верховної Ради України. 2019. № 9. 34 с
24. London Bullion Market Association (LBMA)
25. Overview. World Gold Council. Архів оригіналу за 2 травня 2012. Процитовано 16 липня 2022.
26. London Bullion Market Association.
27. Bordo, M. D., & Jonung, L. (2018). The future of the international monetary system: Unfolding scenarios. MIT Press.
28. CPM Group. (2022). Gold Yearbook 2022.
29. Financial Times. (2022). Gold: A precious metal, but not for investors.
30. Grantham, J., & Taylor, B. The race of our lives revisited. GMO White Paper, 2019
31. World Gold Council. Gold demand trends: Full year and Q4. 2021.
32. World Gold Council. Gold Demand Trends Q1. 2022.
33. World Gold Council. Goldhub: Data and statistics on gold supply and demand. 2022.

Ім'я користувача:
Міжнародної торгівлі і маркетингу Іщенко Анна

ID перевірки:
1015131867

Дата перевірки:
17.05.2023 15:08:11 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
17.05.2023 15:10:39 EEST

ID користувача:
100005724

Назва документа: **Мартінова В.Я. Роль золота як світових грошей**

Кількість сторінок: 58 Кількість слів: 13093 Кількість символів: 97249 Розмір файлу: 215.24 KB ID файлу: 1014813270

1.32% Схожість

Найбільша схожість: 0.24% з Інтернет-джерелом (https://kneu.edu.ua/userfiles/Department_of_Administration_and_Ma...)

0.92% Джерела з Інтернету

155

Сторінка 60

0.85% Джерела з Бібліотеки

224

Сторінка 60

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

1